

INNOVATIVE VILLAGE – KEHITTYVÄ KYLÄ

Kylän palveluiden nykytilan ja kehitysideoiden
kartoittaminen ja analysointi

Katja Sauranen

Opinnäytetyö
Kesäkuu 2012

Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma, ylempi AMK
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala

Tekijä(t) SAURANEN, Katja	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 04.06.2012
	Sivumäärä 91	Julkaisun kieli suomi
	Luottamuksellisuus ( ) saakka	Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi INNOVATIVE VILLAGE - KEHITTYVÄ KYLÄ Kylän palveluiden nykytilan ja kehitysideoiden kartoittaminen ja analysointi		
Koulutusohjelma Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen koulutusohjelma, ylempi amk		
Työn ohjaaja(t) NUKARI, Jussi		
Toimeksiantaja(t) Jyväskylän ammattikorkeakoulu		
Tiivistelmä Opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää kuuden keskiuomalaisen kylän asukkaiden ja palveluiden käyttäjien näkemyksiä oman kylän palveluiden nykytilasta, tulevaisuuden toiveista ja kauhuskenaarioista. Opinnäytetyön tutkimuskysymys on mikä on kylän palvelujen nykytila asukkaiden ja vierailijoiden mielestä. Opinnäytetyön tiedot kylien palvelukokemuksista kerättiin pääasiassa lomakekyselyn ja kylillä järjestettyjen kyläiltojen avulla. Tutkimukseen vastanneet kyläläiset antoivat oman kylän palveluille keskiarvoksi arvosanan tyydyttävä 7 (asteikolla 4-10). Kyläläiset olivat pettyneitä palvelujen jatkuvaan vähenemiseen omalta kylältä. Palveluiden perässä joudutaan matkustamaan kuntakeskukseen tai maakuntakeskukseen. Kyläläiset uskoivat, että palvelut keskitetään jatkossa nykyistäkin enemmän kuntakeskuksiin. Eniten kyläläisiä huolestuttivat terveyspalveluiden, joukkoliikenteen vuorojen ja pankkipalveluiden väheneminen omalla kylällä. Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että kyläläiset kokevat lähipalveluksi myös palvelut, joita on siirretty tai ollaan siirtämässä kylältä kuntakeskukseen. Kyläläiset ovat kiinnostuneita kehittämään oman kylänsä palveluja. Opinnäytetyön taulukkoa kylän kokonaistilanteen hahmottamiseen voidaan hyödyntää kylien kehittämistyössä. Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää kylien kehittämisessä ympäri Suomea.		
Avainsanat (asiasanat) kylät, kyläsuunnittelu, kylätutkimus		
Muut tiedot		

Author(s) SAURANEN, Katja	Type of publication Master's Thesis	Date 04062012
	Pages 91	Language Finnish
	Confidential ( ) Until	Permission for web publication (X)
Title INNOVATIVE VILLAGE Gathering and analyzing information on village services and development ideas.		
Degree Programme Master's Degree Programme in Entrepreneurship and Business Competence		
Tutor(s) NUKARI, Jussi		
Assigned by JAMK University of Applied Sciences		
Abstract This study was carried out in six villages in Central Finland. The aim was to find out what residents and service users think about their village's present situation, what they expect of the future or what would be the worst case scenario of the future. The research question was: What is the present state of the services from the residents' and visitors' point of view? The research data was mainly collected by questionnaires and open meetings in the villages. This resulted in an average grade of seven for the services of the villages (on a scale of 4 to 10). The residents were disappointed with the diminishing services. People have to travel to the community or county centers in order to get the services they need. People believe that services will be increasingly centralized in the county centers in the future. The villagers were most worried about the diminishing services in the health care, public transportation and banking. The result of this study shows that the services that have already been transferred or are being transferred to the municipal centers are felt to be local. The residents of the villages are also interested in actively developing the services needed in their own villages. The table included in the thesis illustrating the overall state of the villages is useful for the development of the villages. The results of this study can be used in developing villages around Finland.		
Keywords Villages and rural areas, developing villages, study on villages		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 KYLIEN PALVELUTARJONTA HEIKKENEE	3
2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	5
3 KYLIEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN	6
3.1 Kuntaliitoksien vaikutuksista palveluihin	6
3.2 Tulevaisuus mukana tämän päivän suunnitelmissa.....	7
3.3 Megatrendeistä uusia suuntia kylien kehittämiseen.....	8
3.4 Kylien kehittäminen maakuntasuunnitelmassa	11
3.5 Leader-ohjelma kehittää maaseutumaisia alueita	12
3.6 Kyläsuunnitelma kehittämisen välineenä.....	15
3.7 Lähidemokratia kylien kehittämistyössä	16
4 TUTKIMUSMENETELMÄT JA TIEDONKERUU	18
4.1 Kvalitatiivinen tutkimus	18
4.2 Tiedon kerääminen, kyläillat ja kysely.....	19
4.3 Tietojen siirto taulukkoon	20
4.4 Kylän kokonaistilanteen esittely taulukkomuodossa.....	22
5 TUTKIMUSTULOKSET.....	26
5.1 Lievestuore.....	28
5.2 Konginkangas.....	35
5.3 Pylkönmäki	43
5.4 Sumiainen	49
5.5 Uurainen.....	56
5.6 Vesanka.....	61
6 POHDINTA.....	67
6.1 Aineiston kattavuus ja vastaajamäärät	67
6.2 Kyselyn tulokset	67
6.3 Kylän kokonaistilanteen esittäminen taulukon avulla.....	68
6.4 Tutkimuksen luotettavuus	69
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITYSIDEAT	70
7.1 Kylän kokonaistilanteen arvioiminen.....	70
7.2 Toimintamalli kylien kehittämiseen:.....	71
7.3 Benchmarking kylien kehittämistyössä	72
7.4 Katse tulevaisuuteen	75
LÄHTEET	77

LIITTEET	83
LIITE 1. Taulukko kylän kokonaistilanteen hahmottamiseen.....	83
LIITE 2. Kyselylomakkeen kysymykset.....	84

KUVIOT

KUVIO 1. Kyselyyn vastanneiden lukumäärä kylittäin jaoteltuna.....	26
KUVIO 2. Vastaajan suhde paikkakuntaan asumisen perusteella	27

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Taulukon täyttö kyselyn vastauksilla	21
TAULUKKO 2. Taulukon pääotsikot ja näkökulmat kylän kokonaistilanteen havainnoimiseksi	23
TAULUKKO 3. Taulukko kylän kokonaistilanteen hahmottamiseen	24
TAULUKKO 4. Esimerkki kylän kehitysehdotuksien arviointitaulukosta.....	26
TAULUKKO 5. Lievestuoreen kolme eniten parannusehdotuksia kerännyttä palvelua kehitysehdotuksineen.....	35
TAULUKKO 6. Konginkankaan kolme eniten parannusehdotuksia kerännyttä palvelua kehitysehdotuksineen.....	42
TAULUKKO 7. Pylkönmäen kolme eniten parannusehdotuksia kerännyttä palvelua kehitysehdotuksineen.....	49
TAULUKKO 8. Sumiaisten kolme eniten parannusehdotuksia kerännyttä palvelua kehitysehdotuksineen.....	55
TAULUKKO 9. Uuraisten kolme eniten parannusehdotuksia kerännyttä palvelua kehitysehdotuksineen.....	60
TAULUKKO 10. Vesangan kaksi eniten parannusehdotuksia kerännyttä palvelua kehitysehdotuksineen.....	66

1 KYLIEN PALVELUTARJONTA HEIKKENEET

Helposti saavutettavien palveluiden määrä on vähentynyt kylillä. Ylen uutisten Taloustutkimuksella teettämässä tutkimuksessa selvitettiin, onko Suomi vielä asukkaidensa mielestä hyvinvointiyhteiskunta vai ei. Lisäksi kysyttiin, mikä eniten uhkaa hyvinvoinnin säilymistä Suomessa. Lähes 90 % suomalaisista pitää Suomea edelleen hyvinvointivaltiona. Tutkimuksessa vastaajien mielestä suurimpana ongelmana koettiin palveluiden keskittyminen. (Yle uutiset 2012.)

Palveluiden siirtyminen kauas omalta kylältä vähentää asuinalueen viihtyisyyttä ja asumismukavuutta. Millainen olisi hyvä elinympäristö? - raportissa (Koistinen, K., Tuorila, H. 2008.) selvitetään mikä on hyvää asumista eri ikäluokkien mukaan. Hyvää asumista aikuisten mielestä on muun muassa se, että palvelut ovat lähellä ja helposti saatavilla. Palvelut halutaan lähelle kotia jotta päivittäinen elämä helpottuu. Palveluiden perässä ei haluta matkustaa pitkiä edestakaisia matkoja, koska matkustukseen kuluu aikaa. (Koistinen ym. 2008, 21.) Brittiläinen A shareholders' guide to rural services (2011) määrittelee hyvän kunnan tai kylän ominaisuudeksi monipuolisten palvelujen helpon saatavuuden.

Tällä hetkellä kylistä siirretään palveluja kunnan keskustaan tai suurimpiin taajamiin. Samalla esimerkiksi terveyspalveluja hajautetaan myös oman kunnan ulkopuolelle. Välimatka kylältä palveluiden pariin voi olla hyvinkin pitkä.

Tässä opinnäytetyössä on mukana profiililtaan hyvin erilaisia alueita: maakunnan keskuksen lähellä sijaitsevia kyliä (Lievestuore ja Vesanka), maakunnan kasvukeskuksen lähellä sijaitsevia entisiä kuntia (Sumiainen ja Konginkangas), jotka on liitetty lähikuntaan, ydinmaaseudulla sijaitseva liitoskunta (Pyлкönmäki) sekä itsenäinen Uuraisten kunta.

Kutsun kaikkia näitä alueita tässä opinnäytetyössä yhteisellä nimellä kylä. Kylille on kuitenkin hyvin monenlaisia määritelmiä: "Maaseutukylät ja -taajamat voivat olla keskuksen lähellä sijaitsevia hyvinvoivia pendelöinti-

alueita tai syrjäisempiä ja taloudellisissa vaikeuksissa olevia väestökato-alueita.” (Leinamo 2010). Kilpeläinen taas (2007) määrittelee maaseudun alueet kolmeen ryhmään niiden kehitysnäkymien kannalta: kaupunkien läheinen maaseutu, ydinmaaseutu ja harvaan asuttu maaseutu.

Kylät ovat palveluprofileiltaan erilaisia, mutta jokainen opinnäytetyön kylistä on kokenut palveluiden vähenemistä viimeisten vuosien aikana. Joiltakin kyliltä on poistunut viimeisenä terveystalona neuvola, toisilla ovat vielä lähes kaikki terveydenhuoltoon liittyvät palvelut saatavissa omalta kylältä. Kyläkaupat ja kahvilat ovat lopettaneet toimintansa, ja kyläkouluja on lakkautettu alueelta. Toisaalta taas esimerkiksi Uraisilla on edelleen toiminnassa kolme ruokakauppaa. Joukkoliikenteen vuorojen vähentyminen koskettaa jokaista opinnäytetyön kylää.

Kaikissa kylissä pelätään jo supistuneiden palveluiden vähenevän edelleen. Pelätään, että kylä ja kylän kehittäminen ja potentiaalit unohdetaan kunnan suunnittelussa. Kylän asukkaiden ja kunnan päättäjien välinen dialogi puuttuu tai ei toimi tällä hetkellä.

Palveluja ovat olleet heikentämässä myös vuosien saatossa tehdyt kuntaliitokset. Kuntien määrä on liitosten kautta vähentynyt. Kuntien taloudellinen tilanne on kiristynyt, ja palveluita on vähennetty kustannussyistä. Palveluiden vähentäminen on keskittynyt kuntakeskuksen ulkopuolisille alueille tai kuntaliitoksessa kaupunkiin liittyneiden entisten kuntien alueille.

Kuhmosen ja Niittykankaan (2008) mielestä nykyinen kehityssuunta Suomen maaseutualueilla ei ole oikeastaan ollut kenenkään vika. Suomalaisen maaseudun kehitystyö on pohjautunut pitkälti sodan jälkeisen elinkeinorakenteen muutoksen jälkimaininkeihin: Suomi teollistuu ja ihmiset muuttavat työn perässä kasvukeskuksiin, joihin myös lähipalveluina tuotetut palvelut ihmisten perässä siirtyvät vähitellen. (Kuhmonen & Niittykangas 2008, 93–97.) Asukkaat keskittyvät siis yhä enemmän maakunnan muutamaasiin kasvukeskuksiin ja niiden välittömään läheisyyteen. Asukkaiden keski-ikä sen sijaan maaseutukylissä nousee. (Kuhmonen & Niittykangas 2008, 51–54.)

Kylien ja kuntien kehitystyötä on tehty erilaisten EAKR-, ESR- ja Leader -hankkeiden kautta jo vuosien ajan. Kehitystyössä tai kylän kokonaistilanteen hahmottamisessa on käytetty monenlaisia tekniikoita ja toteutustapoja. Usein kylän tilannetta kartoitetaan erilaisilla kysely- ja haastattelututkimuksilla.

Tämän opinnäytetyön tilaaja on Innovative Village -esiselvityshanke. Leader-hankkeen ovat rahoittaneet Maaseudun Kehittämisyhdistys Viisari ry ja Jyväskylän ry, joiden alueella esiselvityshanke toimii. Esiselvityshanketta seuraavassa varsinaisessa hankkeessa etsitään kyläläisten kanssa innovatiivisia ratkaisuja katoavien palveluiden ongelman ratkaisemiseen.

Tämä opinnäytetyö kartoittaa Innovative Village -esiselvityshankkeessa mukana olevien kylien palvelujen tämänhetkistä tilaa ja kyläläisten kehitysehdotuksia palvelujen ja kylän parantamiseksi.

Oman osaamiseni ja kehittymiseni kannalta työn aihe on paras mahdollinen. Haluan tulevaisuudessa työskennellä alueellisen tutkimus- ja kehitystyön parissa. Hankkeessa tehtävästä opinnäytetyöstä saan lisää kokemusta hanketoiminnasta ja pääsen tutustumaan useisiin keskisuomalaisiin kyliin, niiden edustajiin ja alueellisesta kehityksestä vastaaviin toimijoihin. Opinnäytetyö on samalla myös esiselvityshankkeen lopputuloksiin kirjattu tuotos, dokumentti ja analyysi kylien nykytilasta. Tavoitteenani opinnäytetyössä on tutkia kylän koko palvelutarjonnan nykytilaa ja kartoittaa toiveita ja uhkakuvia.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Jyväskylän ammattikorkeakoulu koordinoi kansainvälistä Innovative Village Leader -hanketta. Hanke on esiselvityshanke ennen varsinaista hanketta. Esiselvityshankkeen tavoitteena on kartoittaa kohdekylien palveluiden nykytilaa, haasteita ja asukkaiden toiveita. Esiselvityshankkeessa pyritään etsimään myös uusia ideoita palveluiden tuottamiseksi tai saavutettavuudeksi kylillä. Näitä ideoita voidaan kehittää eteenpäin varsinaisen hankkeen aikana.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on kerätä tietoa esiselvityshankkeessa mukana olevien kohdekylien palveluiden nykytilasta ja ideoista palveluiden tuottamiseen.

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymys on:

Mikä on opinnäytetyön kylien palvelujen nykytila asukkaiden ja kylällä vierailijoiden mielestä?

3 KYLIEN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

3.1 Kuntaliitoksien vaikutuksista palveluihin

Kuntaliitosten tavoitteena on ollut turvata kunnan elinvoimaisuus ja palvelut asukkaille myös tulevaisuudessa. Paras (kunta- ja palvelurakenteen uudistus)-hankkeen avulla etsittiin kunnissa yhteistyömalleja lähikuntien kanssa esimerkiksi terveydenhoitopalvelujen tuottamista varten. Paras-hankkeen toimintakausi on vuosina 2005 - 2012. Paras-hankkeen aikana toteutettiin useita kuntaliitoksia ja yhteistyösopimuksia eri toimijoiden välillä. (Kunnat.net 2012.) Paras-hankkeen jatkoksi tuli uusi kuntauudistus. Kunnallishallinnon rakennetyöryhmä luovutti 8.2.2012 ministeri Henna Virkkuselle selvityksen uudesta kuntauudistuksesta. Kuntauudistuksessa kuntien lukumäärää esitetään supistettavan nykyisestä voimakkaasti työssäkäyntialueiden mukaiseksi. (Valtiovarainministeriö 2012.)

Kunnallishallinnon rakennetyöryhmän esittämä uusi kartta Suomen kunnista ja niiden lukumäärästä herätti runsaasti keskustelua ympäri Suomea. Selvitystyö mahdollisten uusien kuntien muodostamiseksi tai itsenäisyyden säilyttämiseksi aloitettiin. Kuntauudistus herätti myös keskustelun palveluiden saavutettavuudesta ja tarjonnasta reuna-alueiden asukkaille. Keskustelua on käyty esimerkiksi siitä, mitkä palvelut pitäisi olla kuntalaisen helposti saatavilla. Lähipalveluilla on Uudistuvat lähipalvelut -teoksen (2007) mukaan tarkoitettu niitä palveluita, joita käytetään toistuvasti tai päivittäin ja ne ovat lähiympäristössä ja helposti saatavilla. Lähipalveluja ovat olleet pienissä

kunnissa kylistä tai taajamista saatavat palvelut, kuten mm. päivähoito, kotipalvelut ja terveystalvelut.

Kari Leinamon (2010) tutkimuksen mukaan kuntaliitosten seurauksina palveluja on ajettu alas maaseutumaisissa liitoskunnissa. Kuntaliitoksilla on haettu alueen palvelujen turvaamista isommalla väestöpohjalla, mutta tuloksena onkin ollut palvelujen heikkeneminen liitosalueilla. Palveluita on ajettu alas siitä huolimatta, että liittymissopimukseen on kirjattu palvelujen säilyttäminen.

Viestintä tai kansalaisvaikuttaminen on jäänyt vähäiseksi kuntaliitoskuntien välillä. Kuntaliitoskuntien lähidemokratiaa varten on liitosten aikana perustettu mm. asukaslautakuntia, mutta niiden toiminta on hiipunut siirtymäkauden päättymiseen mennessä. Varsinaista vaikutusta päätöksentekoon ei ole koettu lähidemokratian tuovan. (Leinamo 2010.)

Tulevaisuus näyttää lähipalvelujen suhteen synkältä, mikäli suuret kuntaliitokset toteutuvat. Ei ole ihme, että kyläläisillä on huoli palveluiden keskittämisestä. Julkisten palvelujen tuottaminen on murroksessa, ja tähän murroskauteen voivat kylät vastata kehittämällä toimintaansa ja miettimällä vaihtoehtoisia tapoja tuottaa palveluja. Mahdollisten suurkuntien muodostaminen luo uusia haasteita kuntiin; miten esimerkiksi kehitetään tasapuolisesti uutta suurkuntaa reuna-alueita unohtamatta.

3.2 Tulevaisuus mukana tämän päivän suunnitelmissa

Perehdyn tässä luvussa hieman tarkemmin tulevaisuuden megatrendeihin ja tulevaisuuden läsnäoloon tänään tehtävissä päätöksissä.

Tulevaisuus on aina läsnä päätöksenteossa. Tänään tehdyt valinnat vaikuttavat siihen, millainen tulevaisuudesta päätöksen vuoksi muodostuu. Jokaisella on mielessään kuva tulevaisuudesta, ja tätä kuvaa pidetään mielessä aina päätöksenteon hetkellä. (Rubin 2000, 63.)

Vartian ja Ylä-Anttilan (2003) mukaan murheet seuraavat sellaista päätöksentekijää, joka ei osaa hahmottaa omaa tulevaisuuttaan päätöksiä tehdessään. Päätökset tarvitsevat tiedon tai ennakkoinnin tulevasta. Vasta jälkikäteen voidaan todeta, olisiko jokin muu päätös ollut sittenkin järkevämpi tai johtanut parempaan lopputulokseen.

Henkilökohtaisen päätöksenteon ja ennustamisen lisäksi myös yhteiskuntapoliittiseen järjestelmään ja yritysmaailmaan kuuluvat ennusteet tulevaisuudesta. Ennusteita tulevasta julkaistaan säännöllisesti eri elämänaloilta. Muun muassa Pellervon taloustutkimus PTT julkaisee säännöllisesti ennusteita kansantaloudesta.

3.3 Megatrendeistä uusia suuntia kylien kehittämiseen

Mannermaan teoksessa Heikoista signaaleista vahva tulevaisuus (2004) käsitellään tulevaisuuden keskeisiä ilmiöitä. Kirja esittää vinkkejä tulevaisuuden ennakkointiin erilaisissa projekteissa. Megatrendit ovat kirjan mukaan niitä suuria kehityslinjoja tai kehitysaaltoja, jotka jo tunnetaan yleisesti. Näitä tunnettuja megatrendejä ovat esimerkiksi väestön ikääntyminen ja globalisaatio (Mannermaa 2004, 43–44). Megatrendit ovat sellaisia voimia, jotka todennäköisesti vaikuttavat yhteiskunnan kaikilla alueilla noin 10 - 15 vuoden kuluttua. (Larsen 2006.)

Heikot signaalit taas ovat sellaisia ilmiöitä, jotka eivät kovin todennäköisesti toteudu, mutta joilla toteutuessaan on suuri potentiaalinen vaikutus (Mannermaa 2004, 45). Megatrendi toteutuu todennäköisemmin kuin heikko signaali. Heikot signaalit ja trendit ovat niitä suuntauksia, joista voi löytää uusia mahdollisuuksia. Sitran Kansallinen ennakkointiverkosto ylläpitää verkkosivustoa, jossa on karttakuva tämän hetkisistä trendeistä. Näillä trendeillä lasketaan olevan vaikutusta suomalaiseen yhteiskuntaan. Trendikartta löytyy Foresight.fi -verkkosivuilta (Sitra 2012).

Megatrendit ovat tulevaisuutta, joka on ymmärrettävä ottaa osaksi tämänhetkisiä päätöksiä. Useat yritykset ja organisaatiot käyttävätkin megatrendejä osana strategian suunnittelussaan jo nyt. (Larsen 2006.) Esimerkiksi väestön keskittymistä suuriin kuntakeskuksiin tai niiden lähelle voidaan pitää jo megatrendinä Mannermaan (2004) mukaan. Samoin väestön ikääntyminen kehittyneissä maissa on jo tiedossa ja megatrendi. Esimerkiksi Amerikassa ODNI ottaa huomioon strategian suunnittelussaan väestön ikääntymisen vaikutukset sekä yksittäisiin maihin että maailmantalouteen tulevaisuuden katsauksessaan. (Global Trends 2025. 2008, 19.)

On tärkeää miettiä, miten heikot signaalit ja megatrendit otetaan huomioon tulevaisuuden suunnittelussa esimerkiksi maaseudun asutusalueilla, kylissä, kunnissa ja maakunnissa tällä hetkellä. Tai onko tilanne se, että niitä ei oteta vielä huomioon. Pyritään olemaan mukana ennustetussa tulevaisuudessa, ottamaan megatrendien tiedosta kaikki hyöty irti tämän päivän päätöksenteossa.

Megatrendit ja me -katsauksessa (2009) analysoidaan erilaisten tulevaisuuden trendien vaikutusta ihmisten elämään. Julkisen sektorin osuus palveluntuotannosta, nimenomaan hyvinvoinnin ja hoivapalveluiden, tulee vähenemään, koska julkisella puolella rahat eivät riitä palvelujen tuottamiseen itse. Katsauksessa arvioitiin, että suuri osa julkisen puolen hoivapalvelusta tullaan ulkoistamaan. Palvelut tuottaa kolmas sektori tai yksityinen henkilö itse. Tutkimuksessa kansalaiset olivat huolissaan tästä kehityssuunnasta.

Kuitenkin tässä palveluiden hajauttamisen trendissä voidaan nähdä kylien alueiden kannalta myös mahdollisuuksia innovatiivisen kehittämistyön kautta. Kehittämistyössä tulevia suuntauksia ja trendejä hyödyntää esimerkiksi Kuhmonen (2008), jonka mukaan maaseudun uusi rooli löytyy nimenomaan hyvinvoinnin kautta. Kylät voivat olla tulevaisuudessa elintärkeitä virkistys- ja hyvinvointialueita, joihin asukkaat tulevat ammentamaan hyvinvointia kaupunkiasumisen lomassa. A shareholders' guide to rural services (2011) - raportissa kerrotaan, että sosiaalinen eristyminen ja yksinäisyys on terveydelle vaarallisempaa kuin tupakointi. Kylien yhteisöllisyyttä, kyläläisten yhteisiä

harrastuksia ja yhdessäoloa pidetään raportissa tärkeänä osana hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitoa tulevaisuudessa.

Hienonen (2011) listaa kolme varteenotettavaa näkökulmaa maaseudun tulevaisuuden kehittämiseen raportissaan:

1. ehtymättömän luonnonvaran näkökulma
2. modernin tietotekniikan ja kehittyvän haja-asutusalueen toimintaympäristön näkökulma
3. kokeilevan yrityskulttuurin ja ekologisesti kestäväen toiminnan näkökulma.

Kuhmonen ym. (2008) kuvaavat, kuinka hyvinvointi on tärkeässä asemassa tulevaisuuden maaseudulla monen erilaisen tarpeen kautta. Esimerkiksi paikkakuntaan liittyvä yhteys, kotiseutu tai sukulaiset voivat olla luomassa tarvetta paikallisille palveluille. Toisaalta taas esimerkiksi paikallisten ja terveellisten ruoka- ja muiden tuotteiden kysyntä kasvaa, kun tuotteiden alkuperän arvostus nousee. Ihmisen hyvinvointi kaikin puolin luo uusia mahdollisuuksia kylän tuleville asukkaille tai kylällä vieraileville.

Kehittämistyön suuntimina voidaan myös pitää Hienosen listaamia maaseudun vetovoimatekijöitä:

1. luonnonläheinen ja turvallinen asuinympäristö
2. uudenlaiset yhteisöt
3. puhdas ravinto ja vesi
4. pohjoinen ilmasto ja puhtaus
5. kestäväen kehityksen mukaiset elinmahdollisuudet
6. paikallisuuden ja kulttuurin kunnioittaminen
7. teknologian mahdollistamat uudenlaiset työmahdollisuudet
8. turistien toiveet huomioiva maaseutu
9. kokeilu ja omavarainen elämä
10. hidas elämäntapa
11. maaseutu voimaannuttavana nuorten oppimis- ja terveydenhoitoympäristönä
12. maaseutu viihdekeskuksena.

(Hienonen 2011, 72–74.)

Hienosen lista ohjaa ajattelemaan maaseudun mahdollisuuksia megatrendien valossa. Asioita arvotetaan tulevaisuudessa nykypäivästä hieman poikkeavalla tavalla. Tulevaisuus tuo mahdollisuuksia innovatiivisten palveluratkaisujen kehittämiseen.

Innovaatioita onkin jo kehitetty kylillä palveluaukkojen täyttämiseksi. Kylien elinolot paremmiksi yhteistoimin (2006), eli Vertti & Tyyne -hankkeissa tuotettiin uusia palveluja nimenomaan kylien, kolmannen sektorin ja yritysten voimin. Esimerkiksi jätehuoltoa, tieverkostoa, tietoliikennettä sekä erilaisia hoivapalveluja järjestettiin innovatiivisesti ja nimenomaan kylälähtöisesti asukkaiden tarpeista.

Mielestäni tärkeimmät trendit ja suuntaukset, joista kylät yhteisöinä ja asuinpaikkoina voivat tulevaisuudessa ja jo nyt myös hyötyä, ovat:

- julkisen sektorin palvelujen ulkoistus ja palvelumurros
- teknologian kehittäminen ja käyttö palveluissa
- vapaa-ajan lisääntyminen ja monipaikkaisuus eli monessa osoitteessa asuminen ja työskentely.

Kaikki mainitut trendit ja kehityssuunnat voivat innovoinnin kautta kehittää kylää elinvoimaisemmaksi paikaksi.

Kylien kehitysoppaissa tai tutkimuksissa ei erikseen tulevaisuudennäkymien kartoittamista osana kehittämistyötä mainita. Mielestäni ne kannattaa käydä läpi kun mietitään esimerkiksi kyläsuunnitelmaa omalle kylälle. Kylä kun on toivottavasti aktiivinen vielä ei vain viiden, vaan 50 vuoden päästäkin.

Megatrendien, heikkojen signaalien ja olemassa olevien trendien seuraaminen on helppoa netin välityksellä. Kyläilloissa, joissa mietitään uusia mahdollisuuksia palveluiden järjestämiseen, esimerkiksi Sitran trendikartta voi luoda aivan uudenlaisia kehitysideoita, joiden avulla kylän kehittyminen jatkuu.

3.4 Kylien kehittäminen maakuntasuunnitelmassa

Kyliä kehittävät paitsi kyläyhteisöt ja -yhdistykset, myös muut alueella toimivat yhdistykset ja yritykset. Kylien kehittäminen kuuluu myös kunnan ja maakunnan kehitystyöhön.

Keski-Suomen maakuntasuunnitelma 2030 (2010) kehittää myös maaseudun alueita. Alue- ja yhdyskuntarakennetta sekä kyläverkostoa halutaan kehittää, jotta palvelut pidetään saavutettavissa. Erityisen tärkeäksi rakenteiden kehittäminen koetaan suunnitelmassa harvaan asutuilla alueilla. Maaseudun alueiden kehittämisellä edistetään nykyisten rakenteiden hyödyntämistä ja palveluiden saatavuutta. Maaseutualueet nähdään tulevaisuudessa kilpailukykyisten asumismahdollisuuksien tarjoajina.

Suunnitelmassa halutaan estää etenevä eri kuntien ja alueiden välinen eriarvoistuminen. Kuntien halutaan ottavan itsenäisesti haltuunsa kyläkeskusten kehittäminen. Suunnitelmassa mainitaan, että maaseutu-alueiden vuorovaikutusta maakuntakeskuksen ja kehitysvyöhykkeen kanssa halutaan kehittää. (Keski-Suomen maakuntasuunnitelma 2030, 2010.)

Kyläläisillä on tulevaisuudessa mahdollisuus voimaantua ja kehittää kunnan kanssa yhteistyössä omaa toimintaansa ja asuinympäristöään. Tulevat kuntamuutokset tuovat haasteita myös kyläyhteisöille, mutta samalla myös mahdollisuuksia uusille kehittämis- ja yhteydenpidon käytännöille. Paljon on kiinni kylän omasta aktiivisesta kansalaistoiminnasta. (Hyyryläinen, Katajamäki, Piispanen, Pylkkänen & Rouhiainen 2011.)

3.5 Leader-ohjelma kehittää maaseutumaisia alueita

Leader-ohjelma on osa EU:n maaseutualueiden kehittämisohjelmaa. EU haluaa kehittää maaseutualueitaan, koska EU:n jäsenvaltioiden pinta-alasta 91 % on maaseutua. Yli 56 % EU:n väestöstä asuu maaseudulla. (Euroopan komissio 2012)

Leader-ohjelman toteuttajia ovat paikalliset ruohonjuuritason toimijat tai ryhmät. Usein Leader-ohjelmaa toteuttaa Leader-toimintaryhmä eli

rekisteröitynyt yhdistys, jonka tavoitteena on kannustaa maaseutumaisen alueen asukkaita oman elinympäristönsä kehittämiseen. Suomessa on tällä hetkellä 56 Leader-toimintaryhmää. Keski-Suomessa toimintaryhmiä on neljä. (Maaseudun oma verkko 2012; Keski-Suomen maaseutuohjelma 2007–2011, 44)

Euroopan maaseutualueiden yhteisestä kehittämisestä ja yhtenäisen rahoitus- ja ohjelmointivälineen (maaseuturahaston) käyttöönotosta on annettu Neuvoston asetus syyskuussa 2005. Asetuksen mukaan perustetulla maaseuturahaston avulla pyritään edistämään maa- ja metsätalouden kilpailukykyä, ympäristön, maiseman ja maaseutualueiden ja elämänlaadun parantamista sekä elinkeinoelämän monipuolistamista maaseutualueilla. Maaseuturahaston toimintalinjoista neljäs on Leader-ohjelman toimintalinja. Kehittämisohjelma sisältää neljä toimintalinjaa: 1) maa- ja metsätalouden kilpailukykyyn parantaminen, 2) ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen, 3) maaseutualueiden elämänlaatu ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen sekä 4) Leader. (Neuvoston asetus (EY) N:o 1698/2005)

Maaseuturahastosta myönnetyn tuen tulee täydentää kansallisia ja alueellisia toimintoja. Jokainen EU:n jäsenvaltioista luo oman strategiasuunnitelmansa maaseudun kehittämiseksi. Suomessa maa- ja metsätalousministeriö on laatinut kansallisen kehittämisohjelman. (Neuvoston asetus (EY) N:o 1698/2005; Maaseudun oma verkko 2012.)

Sen lisäksi, että jokainen EU-maa soveltaa Leader-ohjelmaa omin painoituksin, jokainen Leader-toimintaryhmä valitsee omat strategiset tavoitteensa Leader-ohjelman sisällä. Tähän vaikuttavat myös muut alueelliset ja maakunnalliset strategiat. Jokaisella alueella on omista alueellisista lähtökohdista suunniteltu kehittämissuunnitelma, joka on linjassa sekä valtakunnallisten että EU:n strategioiden kanssa. (Maaseudun oma verkko 2012.)

Keski-Suomen oma kehittämissuunnitelma vuosille 2007–2013 sisältää alueellisesti määriteltäviä painopistealueita. Nämä painopistealueet ovat seuraavat:

- 1) maatalous (Pelloilta pöytään),
  - 2) metsä, bioenergia ja puutuoteala (Pihkassa metsään),
  - 3) muut maaseutuelinkeinot (Monipuolista maaseutuuyrittäjyyttä),
  - 4) matkailu (Tule kylään Keski-Suomeen),
  - 5) asuminen ja palvelut (Yhdessä hyvä elää) ja
  - 6) kulttuuri ja ympäristö (Voimaa ympäristöstä, virtaa kulttuurista).
- (Keski-Suomen maaseutuohjelma 2007–2011, 24.)

Keski-Suomen maaseutuohjelmassa mainitaan maaseutualueiden elämänlaadun ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistamisen toimintalinjan toimenpidelistauksessa myös kylät. Toimenpide 322:n tavoitteena on saada kyläläiset aktiivisesti kehittämään omaa elinympäristöään. (Keski-Suomen maaseutuohjelma 2007–2011, 43.)

Keski-Suomen maaseutuohjelmassa Leader-toimintaryhmät ovat kirjanneet omat tavoitteensa ohjelmakaudelle. Opinnäytetyön tilaajana olleen Innovative Village-hankkeen osarahoittajat Viisari ry ja Jyväsräihi ry ovat myös linjanneet omat tavoitteensa maaseutuohjelmaan. Viisari ry:n tavoitteita ovat muun muassa maaseutumaisen asuinympäristön elinvoimaisuuden ja viihtyisyyden parantaminen. Jyväsräihi ry:n tavoitteita ovat muun muassa elinkeinotoimintojen kehittäminen ja uusien innovaatioiden ja tuotekehityksen hyödyntäminen. (Keski-Suomen maaseutuohjelma 2007–2011, 44–46.)

Leader-toiminta käytännössä

Leader-toimintaryhmät toteuttavat käytännössä EU:n maaseuturahaston toimintaa ruohonjuuritasolla rahoittamalla erilaisia hankkeita ja yritystukia. Lisäksi Leader-toimintaryhmien toimintaan kuuluu tiedottaminen ja neuvonta maaseutualueiden toiminnasta ja kehittämismahdollisuuksista. (Maaseudun oma verkko 2012.)

Keski-Suomessa Leader-toimintaa on ollut jo vuodesta 1997 alkaen, jolloin perustettiin Maaseutukehitys ry ja Vesuri-ryhmä ry. Keski-Suomen alueella maaseutuohjelman aikana (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007–2013) on helmikuuhun 2012 mennessä myönnetty Leader-tukea 191 yritykselle ja 170 hankkeelle. (Keski-Suomen maaseutu-uutiskirje; Keski-

Suomen maaseutu 2012)

Nykyinen toimintaohjelmakausi päättyy vuoden 2013 loppuun ja seuraava alkaa vuoden 2014 alusta. Seuraavan toimintakauden suunnittelu on käynnissä.

3.6 Kyläsuunnitelma kehittämisen välineenä

Keräsen (2002) mukaan kylien tekemä suunnittelu pohjautuu pääosin vapaaehtoisten kyläläisten tekemään suunnitteluun. Loppujen lopuksi kyläsuunnitelmien tavoitteita ei ole ollut tähän mennessä ollut helppo saavuttaa, kun muiden tahojen kuten kunnan ja viranomaisten sitouttaminen ja osallistuminen suunnitteluun on ollut puutteellista. Niemisen (2011) tutkimuksen mukaan kyläsuunnitelmien tekotapa myös vaihtelee suuresti. Lisäksi kyläsuunnitelman merkitys kylän kehittämisessä vaihtelee paljon kylittäin. Joissakin sillä on suuri rooli ja toisissa kylissä kyläsuunnitelman rooli on mitätön.

Kyläsuunnittelun opas -teoksessa (Kuisma, Peltonen 2002.) luodaan malli kyläsuunnittelua varten. Kehittämistyön malli kyselylomakkeineen on esitelty kirjassa. Kehittämistyötä varten kehoitetaan ensisijaisesti ryhtymään erilaisiin pienhankkeisiin, joiden avulla kylää saadaan rauhallisella tahdilla kehitettyä. Teoksessa maatalousyrittäminen on syy asua kylällä. Kunnan osallistuminen alueen palvelujen kehittämiseen käy kirjassa kaavoituksen kautta. Yhteyksiä kuntaan kehoitetaan luomaan lähinnä hankehakemusten kautta. Teoksessa SWOT-analyysin avulla luodaan kuva kylän nykytilasta. (Kuisma ym. 2002.)

Maaseutukylissä asumisen perussyyt eivät löydy enää vain maatalouden harjoittamisesta vaan myös omaehtoisesta maaseutumaisen elinympäristön ja rauhallisen elinympäristön valinnasta. Kylällä asutaan ja käydään muualla töissä. "Palvelut turvaamalla voi täältä hyvin käydä töissä Saarijärvellä ja Karstulassa." pylkönmäkeläinen kyselyyn vastaaja toteaa. Omalle kylälle kaivataan lähinnä peruspalveluja.

Nieminen (2011) suosittelee kyläsuunnitelman tekemistä motivaation ja sitouttamisen välineenä. Itse näkisin myös kyläyhdistyksen toiminnan ja kyläsuunnitelman teon huomattavasti pelkäästään hankehakemuksia laajempina mahdollisuutena. Niemisen tutkimuksessa kyläsuunnitelmien aikajana ylettyi useimmiten lähimmän kahden vuoden päähän. Mielestäni suunnitelman avulla kannattaa piirtää suuntaviivoja kauas tulevaisuuteen asti, eikä vain yhden hankkeen pituiselle ajalle. Kannattaa pohtia, miltä oma kylä näyttää 20 vuoden kuluttua ja miten se unelmien kylä tulevaisuudessa voitaisiin oikeasti toteuttaa.

3.7 Lähidemokratia kylien kehittämistyössä

Tärkeä näkökulma kyläsuunnitelman tekemisessä on Niemisen mukaan (2011) mahdollisuus monipuoliseen verkostoitumiseen ja yhteistyön rakentamiseen kyläsuunnitelman avulla. Myös tässä opinnäytetyössä kävi ilmi järjestettyjen kyläiltojen keskustelussa sekä kyselyn vastauksissa se, että kontakti kunnan päättäjien ja kyläläisten välillä on huono tai suorastaan olematon. Pylkönmäellä kyläiltaan osallistui yksi kolmesta kylän kunnallisvaltuutetuista. Konginkankaalla koettiin, että valtuuston jäseniin ei saa yhteyttä eikä asioihin pysty vaikuttamaan.

Kyläyhdistyksien kannattaa mielestäni miettiä, kuinka kunnan päättäjiin tai maakunnan ohjelmasuunnittelijoihin voidaan rakentaa kaksisuuntainen vuorovaikutussuhde kylän kehittämistyötä varten. Kun luodaan päättäjien ja suunnittelijoiden kanssa vuorovaikutussuhde, voidaan mahdollisesti päästä vaikuttamaan myös pidemmällä aikajänteellä kylän ja lähialuetta koskeviin suunnitelmiin asukkaiden tarpeiden tullessa esiin. Perinteisesti aluesuunnittelu on toteutettu pääsääntöisesti nimenomaan asiantuntijatyönä ja asukkaiden näkemyksiä on kysytty mahdollisesti esimerkiksi vasta kaavoituksen hyväksymisprosessissa.

“Kylätoiminta on elävä osa maaseudun paikallista kansalaistoimintaa, sen ydintä on yhteistyö ja vaikuttaminen” (Hyryläinen ym. 2010, 53).

Jo vuonna 2000 Hyrynsalmella tehdyssä tutkimuksessa todettiin kyläläisten kaipaavan kunnan osallisuutta kyläsuunnitelmien tekoon, koska päätöksenteko alueesta joka tapauksessa kulkee kunnan kautta. Hyrynsalmelaiset toivoivat kunnassa olevan virkamiehen, jonka vastuulla olisi osallistua kylien kehittämiseen ja suunnitteluun. (Keränen 2002.)

Kansalaisten ja asukkaiden osallistumista päätöksentekoon on selvitetty Niemisen (2010) kyläparlamenttien toimintaa selvittävässä tutkimuksessa. Suomessa kyläparlamentteja käytetään vielä suhteellisen vähäisessä määrin kuntien päätöksenteon tukena. Niemisen tutkimuksessa on selvitetty hyviä käytäntöjä ja tutkimuksesta saa hyviä vinkkejä kyläparlamentin käynnistämiseen ja toimintaan. Säkkinen (2011) mukaan kansalaisvaikuttamisen lisääminen päätöksentekoon on kuntakentällä toimivalle tehtävänä haasteellinen. Toimivan tavan kehittäminen vaatii vielä uutta asennetta puolin ja toisin sekä kunnan että kyläläisten edustajilta. Kuitenkin Säkkinen mukaan lähidemokratia voi estää reuna-alueiden näivettymistä.

Esimerkiksi Jyväskylän kaupungissa selvitystyössä mukana on ollut kansalaisraati. Kansalaisraatia on kokeiltu alkuvuodesta 2012 Jyväskylässä. Kansalaisraati käsittelee aiheita asiantuntijoiden kanssa sekä keskustellen ja tuottaa lopuksi julkilausuman, joka esitellään asiasta päättäville virkamiehille. Kansalaisraadın tavoite on tuoda päätöksentekoon tietoa asukkailta ja palveluiden käyttäjiltä. Kansalaisraati on koottu niin, että osallistujat edustavat mahdollisimman kattavasti erilaisia jyväskyläläisiä. Mukaan voi ilmoittautua kuka tahansa. (Jyväskylän kaupunki. 2012.)

Keräsen (2002) mallissa tavoitteena on jäsentää kyläsuunnitelman ja suunnittelun suhdetta aluekehittämiseen. Ongelmia yhteyksien muodostamisessa kyläsuunnitelmien ja kunnan suunnittelutyön välille on ollut tuottamassa mm. se, että kylätoiminnan ja kuntasuunnittelun välillä on eroja menetelmissä ja käytännöissä.

Kyläsuunnittelun uusi malli on esitetty selkeänä kaaviona toimintojen tuottamisjärjestyksessä. Mallissa on otettu mukaan heti kyläsuunnittelun

toisessa vaiheessa myös kunnan näkökulma kylän talousalueen ja kehittämistarpeiden kuvaamisessa. (Keränen 2002, 37.)

Kylän palvelujen tulevaisuutta hahmotellessa uusia näkökulmia tutkittavaan asiaan voivat tuoda megatrendit, trendikartat ja heikot signaalit. Näitä trendejä ja vihjeitä varten on olemassa oma tieteenalansa, tulevaisuudentutkimus, jonka tehtävänä on tuottaa tietoa tulevaisuudesta.

Tulevaisuudentutkimus on monitieteellistä tutkimusta, jonka tehtävänä on kartoittaa ilmiöiden mahdollisia, todennäköisiä tai toivottavia tulevaisuusvaihtoehtoja. Yhtä ainoaa tulevaisuutta ei voida ennustaa, mutta vaihtoehtoisia tiloja voidaan kartoittaa. Tulevaisuutta ei siis voi ennustaa eikä se ole ennakolta määritelty tai määrätty. (TOPI Tulevaisuudentutkimuksen oppimateriaali 2012.)

4 TUTKIMUSMENETELMÄT JA TIEDONKERUU

4.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Opinnäytetyön tutkimusote on kvalitatiivinen. Kvalitatiiviseen tutkimusmenetelmään päädyttiin, koska kerättävä tieto on pääosin asukkaiden mielipiteistä ja toiveista koostuvaa kokemusperäistä tietoa sekä kyläiltoista saatua suullista materiaalia. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ihmisten omia kokemuksia ja tietoja käytetään aineistona (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 156–161). Kvalitatiivinen tutkimukselle tyypillistä on se, että tietoa kerätään ilmiöstä heiltä, joita tutkittava ilmiö ensisijaisesti koskettaa (Kananen 2010, 36–37).

Kvalitatiivisessa menetelmässä ja kyselyssä heikkoutena on se, ettei tiedetä, kuinka paljon kyselyyn vastanneet ihmiset todella tietävät kysytystä aiheesta tai kuinka hyvin he ovat paneutuneet vastaamiseen (Hirsjärvi ym. 2008, 190). Siksi tietoa kerätään useilla tavoilla tässä opinnäytetyössä. Kvalitatiivisen tutkimuksen tiedonkeräysmenetelmänä käytetään opinnäytetyössä ensisijaisesti kyselylomaketta. Kyselyn lisäksi tietoa kerätään myös kyläiltoista, kylien Internet-sivuilta ja muista lähteistä. Näitä tietoja on yhdistetty kirjalliseen

kyselyn tietoihin. Aineistotriangulaation avulla on voitu parantaa tutkimuksen aineiston luotettavuutta. (Tuomi & Sarajarvi 2002, 140–142.)

4.2 Tiedon kerääminen, kyläillat ja kysely

Innovative Village -esiselvityshankkeessa ja opinnäytetyössäni tiedot kylien palveluista kerättiin kyläilloissa ja kyselylomakkeella.

Kyläiltoja järjestettiin sitä mukaa, kun esiselvityshankkeeseen mukaan halunneet kylät kyläiltoja olivat halukkaita järjestämään. Kaikissa kylissä ei järjestetty kyläiltoja. Kyläiltoihin kutsuttiin suorilla sähköpostikutsuilla ja sanomalehti-ilmoituksella kylän kehittämisestä kiinnostuneet paikalliset ihmiset. Kyläilloissa pyrittiin selvittämään, mikä on kylän palvelujen tilanne ja miten palveluja voitaisiin jatkossa kehittää ja tuottaa kylällä. Jokaisesta kyläillasta kirjattiin muistio yhdessä kyläläisten kanssa. Loppujen lopuksi kyläiltoja järjestettiin neljällä kylällä: Lievestuoreella, Konginkankaalla, Pylkönmäellä ja Vesangalla.

Kyläläisille ja kylällä vieraileville järjestettiin kysely. Hankkeen verkkosivuilla oli linkki kyselylomakkeeseen, jonka kautta saadut tiedot analysoitiin. Sama lomake löytyi kohdekylien kirjastoista paperiversiona 1.6.–31.8.2011.

Kyselylomake jaettiin verkossa sekä kirjastoissa paperiversiona kustannussyistä. Osoiterekisterin mukaan kohdennetut, kotiin lähetetyt palautettavat kyselylomakkeet olisivat tulleet liian kalliiksi toteuttaa.

Kyselylomakkeesta tiedotettiin kyläilloissa, lehti-ilmoituksessa, julkaistuissa tiedotteissa sekä sosiaalisen median kautta. Etukäteen oli tiedossa myös alhainen vastausprosentti väestön lukumäärään nähden. Lähtökohtaisena oletuksena oli, että kylien kehittämisestä kiinnostuneet asukkaat ja alueella vierailevat ihmiset kuitenkin saavat tiedon ja vastaavat kyselyyn.

Kyselyn sisältö

Kyselyn alussa kerrottiin, mitä sanalla palvelu kyselyssä tarkoitetaan. Tietoa haluttiin niin julkisista, yksityisistä kuin kolmannen sektorinkin tuottamista

palveluista. Perinteisellä kyselylomakkeella ja avoimien kysymysten kentillä vastaajan oli mahdollista vastata niin laajasti ja yksityiskohtaisesti kuin haluaa.

Kysymykset jaoteltiin viiteen pääkategoriaan: nykytilaa kuvaaviin, tulevaisuuden odotuksiin, kehitysideoihin, median käyttöön ja taustakysymyksiin.

Kolmessa ensimmäisessä pääryhmässä kysyttiin sekä hyviä että huonoja puolia sekä pahimpia vaihtoehtoja, mitä voisi tapahtua. Esimerkiksi tulevaisuuden kartoittamisessa kysyttiin seuraavia avoimia kysymyksiä: Mikä olisi pahinta, mitä kylälle voisi tapahtua tulevaisuudessa? Mikä olisi parasta, mitä kylälle voisi tapahtua tulevaisuudessa? Millainen olisi unelmien tulevaisuus kylällä, mikäli mitään esteitä unelman toteutumiseksi ei olisi? Kysymyksillä pyrittiin kartoittamaan mahdollisimman laajasti eri näkökulmat nykytilasta ja tulevaisuudesta.

Kyselyssä oli erikseen osio, jossa selvitettiin vastaajan tapaa käyttää eri medioita kylän asioiden kehittämiseen ja tiedon saantiin. Tämä osio valittiin mukaan kyselyyn sen vuoksi, että saatiin tulevalle varsinaiselle hankkeelle suuntaviivoja, mitä viestintäkanavaa ihmiset haluavat ensisijaisesti käyttää kylän kehittämiseen ja mitä kanavaa he seuraavat eniten tietoa saadakseen.

Kysymyksiä kyselylomakkeessa oli yhteensä 28. Suurin osa kysymyksistä oli avoimia kysymyksiä, koska haluttiin mahdollisimman omakohtaisia kokemuksia palveluista. Koin, että mikäli kysymyksenasettelussa olisi listattu eri palveluita ja pyydetty antamaan niille arvosana, olisi vastauksista saattanut jäädä saamatta tietoa kaikista mahdollisista palveluista, joita vastaaja kylällä tarvitsee tai käyttää. Lisäksi avoimet vastaukset antavat kuvan siitä, mitä vastaajat ovat ymmärtäneet palveluilla.

4.3 Tietojen siirto taulukkoon

Kyselyn vastaukset siirsin lopulliseen taulukkoon välitaulukoinnin kautta.

Välitaulukossa tiivistin jokaisen kysymyksen vastaukset kategorioittain.

Kvalitatiivisen menetelmän välineinä käytin luokittelua ja teemoittelua. (Tuomi

& Sarajärvi 2002, 94–95.) Tavoitteena analysoinnissa oli löytää mahdollisimman useita yläluokkia tai teemoja, joita voi käyttää tiedon esittämisessä taulukon avulla. Lukumäärillä eri asioiden maininnassa oli tässä tapauksessa sen vuoksi merkitystä, että haluttiin saada tietoa siitä, mitkä palvelut ovat kyläläisille ne tärkeimmät tai mitä palveluita kylälle tarvitaan. Jokaisen luokan vastausten lukumäärä laskettiin kylittäin. Jokainen yksittäinen vastaus on tärkeä yleiskuvan luomisen kannalta joten jokainen asiatyyppi kerran tai useammin mainittuna siirrettiin lyhennettynä taulukkoon.

Esimerkki: Mitkä palvelut toimivat hyvin kylällä? Kirjoittakaa lista onnistuneista palveluista. Kysymyksen vastaus Lievestuoreelta: “Lapsille on tarjolla koulun ja päivähoiton lisäksi paljon erilaisia kerhoja ja harrastetoimintoja ”. Vastauksen sisältämä tieto piti tiivistää ja luokitella. Vastaus muuntui välitaulukossa seuraaviksi asioiksi:

Sivistys:ala-koulu ja yläkoulu

Sivistys:päivähoito

Yhdistykset:kerhot

Harrastukset:lasten harrastusmahdollisuudet

Luokiteltu ja lyhennetty vastaus liitettiin osaksi taulukkoa seuraavasti:

TAULUKKO 1. Taulukon täyttö kyselyn vastauksilla

	Nykytila: hyvät asiat
Julkiset palvelut	
Terveystieteiden palvelut	Ala- ja yläkoulu Päivähoito
Sivistyspalvelut	
Liikunta	
Lasten ja nuorten palvelut	
Muut julkiset	
3. sektori	
Yhdistystoiminta	Kerhot lapsille Harrastus- mahdollisuudet lapsille
Harrastus	
Kulttuuri	

Yllä kuvatulla tavalla kävin läpi kaikki kylien vastaukset ja siirsin tiedot taulukkoon. Samalla tavalla toimin myös kyläiltoista kirjoitettujen muistioiden ja muun saadun tiedon kanssa. Muistion asiasisältö tiivistettiin ja liitettiin osaksi taulukkoa.

4.4 Kylän kokonaistilanteen esittely taulukkomuodossa

Kylien kokonaistilannetta ja tulevaisuuden suuntia on arvioitu eri tavoilla aiemminkin. Aiemmin julkaistuissa kyläsuunnittelua koskevissa oppaissa ja tutkimuksissa tutkimusvälineenä ja tiedonkeruumetodina on käytetty useimmiten kyselyä. Kylän tilaa on arvioitu SWOT-analyysillä. Esimerkiksi Pylkönmäen kylän naapurikylä Mahlu on tehnyt kyläsuunnitelman ja käyttänyt siinä SWOT-analyysityökalua. Kyläsuunnitelmassa on esitetty sen hetkinen tilanne SWOT-analyysin avulla. Kylän kehitysehdotukset on listattu vielä erillisenä kirjallisena listana SWOT-analyysin jälkeen. (Mahlun kylä 2009.)

Kylien tilanteen ja mielipiteiden esittämiskeinona pelkkä SWOT-analyysin nelikenttätaulukko on hyvin tiivistetty tapa esittää kylän tilanne. Tulosten esittämistä taulukon avulla suunnitellessani mietin myös SWOT-analyysityökalua. Halusin yhdistää samoja elementtejä mukaan laajempaan taulukkoon. Sen vuoksi taulukosta löytyvät näkökulmat voidaan löytää myös SWOT-analyysin kautta:

TAULUKKO 2. Taulukon ja SWOT-analyysin näkökulmat

Kylä	SWOT
Nykytila: hyvät asiat	Vahvuudet
Nykytila: kehitettävät asiat	Heikkoudet
Ideaali tulevaisuus	Mahdollisuudet
Kauhuskenaario	Uhat
Kehitysideat	Mahdollisuudet

Kylien palveluista haluttiin saada tietoa nimenomaan asukkailta ja muilta kylien palveluiden käyttäjiltä, ja heidän näkökulmastaan. Tämän vuoksi järjestettiin ensimmäisenä kysely asukkaille ja vierailijoille sekä kyläiltoja analysoitavan tiedon keräämiseksi. Kyselyn kysymykset ovat liitteessä 2. Kyselyn vastaukset koottiin Excel -taulukoinnin ja tiivistämisen jälkeen taulukkoon. Taulukon näkökulmat tarkentuivat työn tekemisen kautta ja vasta kun aineistoa oli siirretty taulukkoon tarpeeksi.

Koska tavoitteena oli kartoittaa nykytila sekä kerätä kehitysideoita ja huomioita hyvistä käytännöistä, tietojen koontitaulukosta muotoutui seuraavanlainen:

TAULUKKO 2. Taulukon pääotsikot ja näkökulmat kylän kokonaistilanteen havainnoimiseksi

Nykytila: hyvät asiat	Nykytila: kehitettävät asiat	Ideaali tulevaisuus	Kauhuskenaario	Kehitysideat
--------------------------	------------------------------------	------------------------	----------------	--------------

Taulukon käytön vahvuus on se, että siihen voidaan suoraan kirjata yksityiskohtaisesti jokainen asia. Saman asian eri näkökulmat saadaan näkyviin samalle taulukon riville ja asian eri näkökulmien tarkastelu on helpompaa. Lisäksi SWOT -analyysissä jäädään usein pelkästään hyvin yleismaailmalliseen asian tilan kuvaamiseen ja varsinainen analysointi kehitysehdotuksineen jää tekemättä. Taulukon avulla voidaan kirjata taulukkoon hyvin yksityiskohtaista tietoa ja lisäksi kehitysehdotuksille on valmiina oma sarakkeensa. Taulukon tavoitteena on esittää asiat laajasti eri näkökulmista, jolloin voidaan luoda aivan uudenlaisia, innovatiivisia kehitysideoita.

Aineistoa käsitellessäni tietyt teemat vastauksissa toistuivat. Näiden teemojen pohjalta suunnittelin taulukon, jonka avulla kylä voi kartoittaa oman kylän palveluiden tämän hetkisen tilanteen mahdollisimman monipuolisesti.

Taulukkoon sisältyvät eri palveluteemojen lisäksi useita näkökulmia samasta aiheesta: nykytilan hyvät ja huonot puolet, unelmien tulevaisuus,

tulevaisuuden kauhuskenaariot, sekä myös kehitysideat palveluiden kehittämiseksi. Taulukko on myös liitteenä 1.

TAULUKKO 3. Taulukko kylän kokonaistilanteen hahmottamiseen

	Nykytila: hyvät asiat	Nykytila: kehitettävät asiat	Ideaali tulevaisu us	Kauhuskena ario	Kehitys- ideat
Perustoiminnallisuudet					
Tiet Jätehuolto Joukkoliikenne Internet-yhteydet Sähköverkko Lämmitys Muut					
Julkiset palvelut					
Terveystenhoito Sivistyspalvelut Liikunta Lasten ja nuorten palvelut Muut julkiset					
Asumismukavuus					
Yleiset Ekologisuus Luonto Rakentaminen, tontit Asukkaat Kesäasukkaat Turvallisuus Tapahtumat					
Viestintä ja suunnitelmat					
Imago Vetovoima Viestintä ja media Viestintä kuntaan kylän asioista Kehityshankkeet Kehityssuunnitelma Innovatiiviset ideat Verkostoituminen					

Taulukko 3. jatkuu seuraavalla sivulla

Taulukko 3. jatkoa edelliseltä sivulta

	Nykytila: hyvät asiat	Nykytila: kehitettävät asiat	Ideaali tulevaisu- us	Kauhuskena- ario	Kehitys- ideat
Palvelut					
Yleiset Kaupanala Työllistymismahdollisuudet Matkailijoiden palvelut Muut yritykset Palvelukuljetukset Yrittäjät Tilat					
3. sektori					
Yhdistystoiminta Harrastus Kulttuuri Seurakunnat					
Muut					

Taulukko kehitystyötä varten

Tässä opinnäytetyössä käytetty taulukko on toiminnan apuvälineenä käytettävissä myös kylän kehitystyötä varten. Kehitysideoiden arviointiin muokatussa mallissa selitetään ensin sanallisesti tarkasteltavan asian nykytila.

Yleensä nykytilassa on jotain korjattavaa, minkä vuoksi esitetään kehitysideoita. Korjattavat asiat esitellään tässä mallissa siis sarakkeessa nykytila. Nykytilan parantamiseksi etsitään kehitysideoita, jotka esitellään kolmannessa sarakkeessa. Kehitysideoiden avulla pyritään pääsemään ideaali- tai tavoitetilaan.

Alla on esimerkkitaulukko kehitysideoiden arvioinnista. Alla olevasta taulukosta on helppo johtaa kyläsuunnitelma: Ideaalitilaan pääsemiseksi tarvittavat kehitysideat ovat jo konkreettisia toimenpiteitä, joita kyläyhdistys voi toteuttaa. Kyläsuunnitelman luomiseen pitää miettiä taulukon pohjalta toteutuksen rahoitus sekä tekemisen resurssit.

TAULUKKO 4. Esimerkki kylän kehitysehdotuksien taulukosta

	Nykytila	Tavoitetila: Ideaalitalanne	Kehitysideat:
Liikuntapaikat	Uimaranta on huonosti hoidettu	Uimaranta on hyvin hoidettu. Uimaranta on niin hyvä, että se houkuttelee matkailijoita paikkakunnalle käyttämään palveluja.	Kaupunki osoittaa budjetissaan kylän uimarannalle korjausrahaa ja henkilön toteuttamaan korjauksen. Kyläyhdistys järjestää talkoot ja kunnostaa uimarannan. Kyläyhdistys hakee kaupungilta avustusta uimarannan kunnostamiseen.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Kyselyyn vastasi yhteensä 111 henkilöä eri kyliltä.

KUVIO 1. Kyselyyn vastanneiden lukumäärä kylittäin jaoteltuna

- A) Lievestuore 26 kpl, 23,42 % vastaajista
- B) Konginkangas 39 kpl 35,14 % vastaajista
- C) Pylkönmäki 10 kpl 9,01 % vastaajista
- D) Sumiainen 16 kpl 14,41 % vastaajista
- E) Uurainen 15 kpl 13,51 % vastaajista
- F) Vesanka 5 kpl 4,50 % vastaajista

Kaikkien kyselyyn vastanneiden keski-ikä oli 51 vuotta. Nuorin vastaajista oli 14-vuotias ja iäkkäin 90-vuotias. Miesten keski-ikä oli 57 vuotta ja naisten 51 vuotta. Valtaosa vastaajista oli naisia, 79 % kaikista vastanneista.

KUVIO 2. Vastaajan suhde paikkakuntaan asumisen perusteella

1. A) Paikajalkainen paikkakuntalainen 34 kpl 31,19 % vastaajista
2. B) Paikkakunnalle muuttanut 58 kpl 53,21 % vastaajista
3. C) Paikkakunnalta pois muuttanut 7 kpl 6,42 % vastaajista
4. D) Loma-asukas 15 kpl 13,76 % vastaajista
5. E) Paikkakunnalla vieraileva 4 kpl 3,67 % vastaajista

Eniten vastauksia saatiin paikkakunnalle muualta muuttaneilta. Toiseksi eniten vastauksia tuli paikkakuntalaisilta. Loma-asukkaita tavoitettiin 15 henkilöä.

Vastausten lukumäärä ei riitä varsinaiseen tieteelliseen tutkimukseen.

Vastausten vähäistä lukumäärää selittänee se, että kysely oli hankkeen aikataulun vuoksi järjestettävä kesän aikana ja kyselyyn vastaaminen vaati vastaajan omaa kiinnostusta kylän kehittämiseen ja kyselyn huomaamista.

Osin kysely järjestettiin ennen kuin kylällä oli järjestetty hankkeesta tiedottavaa kyläiltaa.

Vastausten lukumäärän vähyydestä huolimatta käsittelen vastaukset kylittäin. Perusteluna jaotteluun on se, että sekä kylien asukkaat että tuleva Innovative Village -projekti voivat käyttää tämän opinnäytetyön aineistoa suoraan jatkokehitystyössä kylittäin. Lisäksi opinnäytetyössä mukana olleiden kylien ominaisuudet ja olemassa olevat palvelut poikkeavat toisistaan niin paljon, että yhdistämällä vastauksia ei saataisi kaikkia kyliä kattavaa tulosta.

Koska kyselyn vastaajia ei ollut tarpeeksi lopullisten johtopäätösten tekemiseen palvelun tarpeista ja kylien nykytilasta tai kehityskohteista, teen jokaisen kylän kehitystarpeista esimerkinomaisen taulukon useimmin mainituista kehityskohteista jokaisen kylän tulosten oheen.

Kuvaan opinnäytetyössäni kyselyn tulokset sanallisesti tiedon taulukkomaisen esityksen sijaan.

5.1 Lievestuore

Lievestuore kuuluu Laukaan kylään. Kylä on Laukaan kunnan toiseksi suurin taajama. Lievestuoreella asuu noin 2 500 asukasta. Lievestuore sijaitsee Lievestuoreen järven eteläpuolella noin 23 kilometriä Jyväskylästä Kuopioon päin. (Lievestuoreen settlementti 2012.)

Lievestuoreella kyselyyn vastasi 26 henkilöä. Naisia vastaajista oli 20 henkilöä ja miehiä 6 henkilöä. Vastaajien keski-ikä oli 55 vuotta. Lievestuoreen vastaajat antoivat kylän kokonaisarvosanoiksi 6 ja 7, ja kumpikin vaihtoehto keräsi yhtä paljon vastauksia.

Lievestuoreelta haetaan eniten palveluja Jyväskylästä (matkaa noin 27 kilometriä). Toiseksi eniten palveluja haetaan Laukaasta (matkaa noin 29 kilometriä). Lisäksi palvelujen perässä matkustetaan Toivakkaan (matkaa noin 22 kilometriä), Vaajakoskelle (matkaa noin 20 kilometriä) ja

Hankasalmelle (matkaa noin 29 kilometriä). Etäisyyksien perusteena on GoogleMap -sovelluksella tehty haku paikkakuntien välillä.

Vastaajista puolet uskoo asuvansa kylällä vielä 10 vuoden päästäkin. Lievestuoreelta pois uskoi muuttavansa 14 % vastaajista, ja 35 % vastaajista ei osannut sanoa, missä asuu tulevaisuudessa.

5.1.1 Lievestuoreen nykytilan arviointi

Näitä kehuttiin

Eniten toimivista palveluista mainintoja saivat ruokakaupat. Toiseksi eniten kehuttiin omaa koulua. Kylällä on oma ala- ja yläkoulu. Toisen asteen opintoja varten tarvitsee lähteä omalta kylältä muualle. Kolmanneksi useimmin kehuttiin kirjaston palveluja. Mainintoja saivat myös kampaamot, päivähoido ja fysikaalista hoitoa tarjoava yksityinen yrittäjä. Liikuntasali, uusi urheilukenttä ja monet mahdollisuudet liikkumiseen ovat kehumisen arvoisia asioita Lievestuoreella. Urheiluseurat toimivat aktiivisesti kylällä. Erikseen mainittiin urheiluseura Kisa, joka on vireä pesäpalloseura omalla kylällä. Kylän kansalaisopiston toiminta keräsi huomattavan määrän mainintoja. Enemmän kuin kaksi mainintaa saaneet palvelut olivat liikenneyhteydet junalla, linja-autolla ja henkilöautolla, ikäihmisten hoitopalvelut, apteekki ja posti. Myös yhdistykset toiminnan ja harrastusten järjestäjinä mainittiin. Lapsille löytyy Lievestuoreelta tekemistä mm. MLL:n toiminnan kautta.

Parempaa kuin muualla on Lievestuoreella luonto järvimaisemineen. Kylä on kauniilla paikalla ja kauniin järven rannalla. Luonto on puhdasta. Rakennustapa on maaseutumainen, ja kuitenkin kylä sijaitsee lähellä maakuntakeskusta, Jyväskylää. Myös upeat uimarannat saivat kiitosta.

Vaikka joukkoliikennettä useissa vastauksissa toivottiin tehokkaammaksi, sen ajateltiin nykyiselläänkin olevan paremmin kuin muilla paikkakunnilla. Lievestuoreella on oma juna-asema, josta pääsee useimpien junien kyytiin. Lisäksi bussiliikennettä kulkee toistaiseksi myös kylän keskustan kautta.

Nokkakiven huvipuistoa ja erilaisia liikuntamahdollisuuksia kiiteltiin kylän toimintojen elävöittäjänä, ja moottoriurheilukeskus mainittiin. Myös kyläläisten yhteishenki koettiin paremmaksi kuin muualla.

Nämä kaipaavat parannusta

80 % vastaajista koki kylän palvelujen määrän olevan liian suppea omiin tarpeisiin nähden. Suhteellisesti koko kyselyn kaikkiin vastaajiin nähden lievestuorelaiset ovat hieman muita tyytymättömämpiä palvelujen määrään.

Kyselyyn vastanneiden mukaan terveystalveluiden järjestäminen Lievestuoreella kaipaa parannusta. Ylivoimaisesti eniten vastaajat halusivat kylälle takaisin oman lääkärin ja hammaslääkärin. Myös laboratoriopalveluita haluttiin omalle kylälle. Optikko, sosiaalipalvelut ja työterveyshuolto mainittiin näiden lisäksi. Toiseksi eniten vastauksia keräsivät pankkipalvelut. Tällä hetkellä kylällä toimii Osuuspankki, joka on avoinna kahtena päivänä viikossa. Aukioloaikoja toivottiin pidemmiksi, jotta työssäkäyvillä olisi mahdollisuus käyttää pankin palveluja virka-ajan ulkopuolella. Pankin toivottiin olevan auki useammin kuin kaksi päivää viikossa. Kolmanneksi eniten mainintoja sai joukkoliikenne; kaikki junat eivät pysähdy Lievestuoreen asemalla. Joukkoliikennevuoroja on vähennetty viime vuosina.

Kaupan alan palveluista useimmin mainittiin vaatekaupan puuttuminen omalta kylältä. Useita muitakin kaupan alan palveluita kaivattiin kylälle, mm. ruokakauppa, Alko, ruokaravintola, erikoisliikkeet ja kukkakauppa.

Koululuokkien oppilasmäärien kasvu haluttiin kuriin. Kunnan palveluista toivottiin yleensä kunnan virasto- ja lupapalvelujen saamista omalle kylälle, samoin valtion virastopalveluja, kuten esimerkiksi työvoimatoimiston, kelan, nimismiehen ja verotoimiston palveluja. Kunnan toivottiin kiinnittävän enemmän huomiota alueen kehittämiseen, kaavoittamiseen ja markkinointiin.

Asumiseen liittyen mainittiin erilaisten kulttuuri- ja harrastemahdollisuuksien puute. Erilaisia tapahtumia pitäisi olla enemmän. Myös pienempiä ja edullisempia vuokra-asuntoja kaivattiin Lievestuoreelle.

5.1.2 Lievestuoreen tulevaisuuden arviointi

Vastaajista puolet uskoo asuvansa kylällä vielä 10 vuoden päästäkin.

Lievestuoreelta pois uskoi muuttavansa 14 % vastaajista, ja 35 % vastaajista ei osannut sanoa, missä asuu tulevaisuudessa.

Palvelujen määrän uskottiin pääasiassa vähenevän nykyisestä (vastaajista yli 60 %). Toisaalta yli 10 % uskoi, että palvelujen määrä kasvaa tulevaisuudessa. Yrittäjien määrän uskottiin etupäässä vähenevän tai pysyvän ennallaan.

Myös työpaikkojen määrän uskottiin vähenevän. Yli 20 % kuitenkin uskoi päinvastoin kuin useimmat, eli uskoi työpaikkojen määrän kasvavan tulevaisuudessa. Asukkaiden määrän arvioitiin kasvavan tulevaisuudessa. Toisaalta uskottiin, että asukkaiden määrä vähenee. Mökkiläisten määrän tulevaisuudessa uskottiin pysyvän ennallaan tai kasvavan. Kolmasosa ei osannut sanoa, mikä on mökkiläisten määrä tulevaisuudessa. Kylällä kävijöiden määrän uskottiin pysyvän ennallaan tai vähenevän.

Mikä olisi pahinta, mitä Lievestuoreelle voisi tapahtua?

Eniten Lievestuoreella huoletti palvelujen väheneminen yleensä omalta kylältä. Lisäksi pelättiin asukasmäärän vähenevän ja lapsiperheiden muuttavan muualle. Myös kirjaston lakkauttaminen huolestutti. Asukkaiden lähtemisen pelättiin aiheuttavan myös kauppojen lopettamisen kylältä.

Useita mainintoja saivat myös luontoon liittyvät asiat, järven pilaantuminen, ympäristökatastrofi tai kaatopaikan perustaminen Lievestuoreelle.

Myös olemassa olevien työpaikkojen puolesta pelättiin.

Mikä olisi parasta, mitä Lievestuoreelle voisi tapahtua?

Parasta olisi, mikäli terveyspalvelut saataisiin omalle kylälle. Lääkäri, hammaslääkäri ja muut terveydenhuoltoon liittyvät palvelut halutaan omalta kylältä tulevaisuudessa.

Lisäksi toivottiin, että muuttaisi lisää uusia asukkaita, varsinkin nuoria ja

lapsiperheitä. Uskottiin, että jos alueen asukasmäärä kasvaa, myös yrittäjiä ja yrityksiä saapuu lisää paikkakunnalle.

Toivottiin myös yhteishengen sekä kylän kehittämisen ihan kunnanjohtoa myöten tehostuvan tulevaisuudessa ja yleisen ajattelun kääntymistä positiivisemmaksi. Kylän viihtyisyyteen halutaan panostaa mm. siistimällä keskustan yleisilmettä sekä puhdistamalla rannat, metsät ja tienvarret roskista. Myös lähimmän valtatie, 9-tien kunnostamisesta sekä joukkoliikenteen parantumisesta haaveiltiin.

Unelmien tulevaisuus Lievestuoreella

Unelmien Lievestuore olisi kylä, jossa olisi saatavilla kaikki kunnan palvelut omalta kylältä. Peruspalvelut, erilaiset virastopalvelut ja kunnan lupapalvelut halutaan takaisin Lievestuoreelle Laukaan keskustasta.

Toiseksi eniten toivottiin terveyspalveluiden palaamista Lievestuoreelle. Lääkäripalvelut olisivat saatavilla omalta kylältä ja vanhustenhuoltoon panostettaisiin. Lapsilla olisi puhtaat, homeettomat tilat opiskella ja leikkiä ja lasten päivähoitopaikkoja olisi tarpeeksi.

Joukkoliikennettä haluttiin paremmaksi. Kylän asemalla pysähtyisivät kaikki junat ja bussit kulkisivat useammin. Myös bussipysäkkejä haluttiin lisää keskustaan.

Asumiseen ja asukkaisiin liittyvistä asioista toivottiin lisää uusia perheitä kuntaan. Kunnalta tehokkaampaa otetta tonttien kaavoitukseen (lisää tontteja) sekä uudisrakentamista maaseutumaisemaa kunnioittaen. Alue haluttiin pitää luonnonkauniina, luontoa kunnioittaen ja viihtyisyyteen panostaen.

Kylältä pitäisi unelmien tulevaisuudessa löytyä ruokakauppa, pankki sekä erikoisliikkeitä. Myös ruokailupaikka kylän asukkaille ja lomalaisille löytyisi.

Lisäksi panostettaisiin erilaisiin kulttuuritapahtumiin ja tarjontaan. Kylää markkinoitaisiin nykyistä enemmän myös kunnan taholta. Joku vastaajista tosin toivoi myös liittymistä Jyväskylään.

5.1.3 Lievestuoreen tarjoamat palvelut ja kehitysideat

Kekseliäät palvelut

Eniten kekseliäänä palveluna pidettiin Nokkakiven huvipuistoa. Lisäksi kansalaisopiston tarjoamaa ajateltiin kekseliäimmäksi kylällä. Muista palveluista mainittiin mm. MLL:n järjestämät lastentapahtumat, toritapahtumat ja kirjaston toiminta.

Kehitysideoita alueesta ja palveluista

Mieluiten kylällä nähtäisiin lisää matkailuun liittyviä palveluja. Myös kulttuuriin liittyviä palveluita haluttiin saada omalta kylältä nykyistä enemmän, esimerkiksi erilaisia tapahtumia ja ohjelmapalvelua. Kaupan alalta haluttiin kylällä erikoisliikkeitä ja nettikahvilaa. Satama-alueen palveluja haluttaisiin kehittää tuomalla sinne mm. soutuvenevuokrausta kesäisin.

Lisää työpaikkoja kehitysideoiden avulla

Ensisijaisesti uusia työpaikkoja uskottiin tulevan uusien yrittäjien ja yritysten kautta. Yrittäjyyttä pitäisi tukea nykyistä enemmän. Kylää pitäisi myös usean mielestä markkinoida nykyistä tehokkaammin, kylälle on hyvät ja toimivat rauta- ja valtatieteyhteydet.

Kaikki Lievestuoreen kehitysideat: peruspalvelut, uusia yrityksiä ja tukea heille, markkinoinnin lisääminen, hyvät liikenneyhteydet, teollisuuskylän markkinointi, kunnan työpaikkoja, kaavoitus, oman kylän palveluiden suosiminen, call center, maahantuonti, agenttuureja, nettikauppoja, uusia asukkaita, pellot viljelyyn, lähiruoka, työllistäminen.

Turisteille uusia palveluja

Lievestuoreelle haluttiin ensisijaisesti kunnollinen ruokapaikka turisteja (ja kyläläisiäkin) varten. Luonnon tarjoamia mahdollisuuksia halutaan hyödyntää myös matkailussa nykyistä tehokkaammin; erilaisia luonto- ja elämysmatkoja, veneretkiä ja kanoottien vuokrausta visioitiin.

Majoituspalveluja puuttuu kylältä, joten niitä toivottiin rakennettavan tulevaisuudessa. Lisäksi kesäisin lomalaisille voisi järjestää tapahtumia, markkinoita ja muita kesätapahtumia. Myös erilaiset huvittelupaikat ja mm. kotieläinmaatila saivat kannatusta. Alueen opastusta ja opasteita eri paikkoihin halutaan parantaa tulevaisuudessa. Lisäksi keskustan aluetta pitäisi siistiä.

Kaikki Lievestuoreen kehitysideat: markkinat, kesätapahtumia, majoitusta, ruokailupaikka, historiakierrokset, huvittelupaikkoja, puisto, uusia rakennuksia keskustaan, opastusta, siistimällä keskustaa, huvipuiston laajennus, luonto- ja elämysmatkailu, veneretket, kanoottiretkiä, kotieläinmaatila, kahvila, kunnolliset nettisivut, kylpylä, näyttelyt, konsertit, ulkoilmatapahtumat, Satamakahvila, maastopyöräsafareja, lahjatavarakauppa, suoramyyni, opasteet kuntoon, satamapalvelut, veneen vuokraus, polkupyörien vuokraus.

5.1.4 Lievestuoreen ratkaisut, kehitysehdotukset ja jatkotoimenpiteet

Lievestuoreella järjestettiin kyläilta liittyen palveluiden kehittämiseen. Kyläiltaan osallistuneet olivat erittäin kiinnostuneita oman kylän palveluiden kehittämiseen osallistumisesta. Lievestuoreella voidaan järjestää uusi kyläilta, jossa tämän opinnäytetyön ja tulosten koontia käydään läpi. Samalla on mahdollista miettiä kyläläisten kanssa, tarvitaanko uusi kysely laajemmalla vastaajamäärällä kehitystyön jatkamiseksi.

Lievestuoreen toiveet kyselyssä

Lievestuoreella haluttiin eniten lääkäripalveluiden ja yleensä kaikkien terveyspalveluiden palauttamista Lievestuoreen terveysasemalle.

Terveyspalveluiden lisääminen on täysin sidoksissa kunnan budjettiin. Voisiko yksityinen hammaslääkäri tuoda helpotusta alueen palveluihin tältä osin?

Kyläläisten kannattaa ottaa aktiivisesti itse yhteyttä kylällä toimivaan pankkiin ja keskustella sen kanssa palvelun laajentamisesta. Jotta pankki tarjoaa palveluita kylällä, niille on myös löydyttävä käyttäjiä. Joukkoliikenteelle on olemassa erilaisia vaihtoehtoja, joita palvelujen kehittämiseen keskittyvässä kyläillassa voidaan selvittää.

TAULUKKO 5. Lievestuoreen kolme eniten parannusehdotuksia kerännyttä palvelua kehitysehdotuksineen

Näkökulma	Nykytila	Tavoitetila: Ideaalitalanne	Kehitysideat:
Lääkäripalvelut	Lääkäripalveluja ei saada Lievestuoreella. Lääkäripalvelut haetaan Laukaan kirkonkylästä tai yksityisiltä lääkäreiltä Jyväskylästä. Lääkäripalvelut ovat vaikeasti saavutettavissa julkisten kulkuyhteyksien avulla Laukaasta.	Lievestuoreella toimii terveysasema, josta saa kaikki terveyspalvelut kuten laboratorio-palvelut ja röntgen. Terveyspalveluiden äärelle on lyhyt matka.	Terveyspalveluiden kehittäminen on tiukassa suhteessa terveyspalveluihin budjetoituun rahaan. Auttaisiko yksityisen lääkärin tulo kylälle tilannetta?
Pankkipalvelut	Lievestuoreella toimii tällä hetkellä Osuuspankki, joka on avoinna kahtena päivänä viikossa. Pankkipalveluja pitää hakea lähikunnista muina päivinä. Lähikuntiin meno edellyttää omaa autoa.	Kylällä toimii pankki, joka on arkipäivisin avoinna ja joinakin päivinä myös myöhemmin illalla. Pankissa voi asioida joka päivä ja myös virka-ajan jälkeen.	Pankkipalvelujen jokapäiväinen aukiolo vaatii asiakaskäyntejä ja asiakkaita. Kyläläiset voivat järjestäytyä oman pankkinsa puolesta ja keskittää pankkipalvelujen käyttöä.
Joukkoliikenne	Joukkoliikenteen vuoroja ei kulje tarpeeksi kylän kautta. Kaikki junat eivät pysähdy Lievestuoreen asemalla. Oma auto on välttämätön.	Junat pysähtyvät Lievestuoreen asemalla. Busseja kulkee riittävän usein Jyväskylän ja Laukaan suuntiin. Oma autoa ei välttämättä tarvitse liikkumiseen.	Joukkoliikennettä kehitetään liikennöitsijöiden taholta lähinnä käytön määrien perusteella. Jotta joukkoliikennettä on tulevaisuudessa, sitä pitää käyttää. Toinen vaihtoehto on rakentaa alueelle toimiva kutsuttaessa tuleva joukkoliikennevaihtoehto.

5.2 Konginkangas

Konginkangas oli itsenäinen kunta vuoteen 1993 asti, jolloin se liittyi Äänekosken kuntaan. Konginkankaan alueella asuu noin 1500 asukasta (Tilastokeskus.2009). Alueella sijaitsee yli 800 loma-asuntoa. Taajamassa asuu noin 500 ihmistä. Konginkangas sijaitsee 24 kilometriä Äänekoskelta

pohjoiseen Nelostien varressa Keitele-järven rannalla. (Konginkankaan kyläyhdistys 2012.; Äänekosken kaupunki 2012.)

Konginkankaalla kyselyyn vastasi 39 henkilöä. Naisia vastaajista oli 32 henkilöä ja miehiä 7 henkilöä. Vastaajien keski-ikä oli 60 vuotta. Konginkankaalle vastaajat antoivat arvosanaksi tyydyttävä 7, tosin vain muutaman prosentin erolla seuraavaksi yleisimpään arvosanaan eli arvosanaan hyvä 8.

Konginkankaalta haetaan eniten palveluja Äänekoskelta (matkaa noin 24 kilometriä) ja toiseksi eniten Jyväskylästä (matkaa noin 66 kilometriä). Lisäksi palveluja haetaan Viitasaarelta (matkaa noin 36 kilometriä), Sumiaisista (matkaa noin 21 kilometriä), Laukaasta matkaa noin 53 kilometriä) ja Suolahdesta (matkaa noin 33 kilometriä). Lisäksi mainittiin verkkokaupat tuotteiden ostopaikkana. Etäisyyksien perusteena on GoogleMap -sovelluksella tehty haku paikkakuntien välillä.

5.2.1 Konginkankaan nykytilan arviointi

Näitä kehuttiin

Eniten toimivista palveluista mainintoja saivat ruokakaupat. Toiseksi eniten kehuttiin omaa terveysasemaa ja sen palveluja. Kylällä toimii terveyden- ja vanhustenhuolto hyvin. Kolmanneksi useimmin kehuttiin kirjaston palveluja. Oman kylän seurakunta sai useita mainintoja, toiminta on kiitettävää ja kylän kirkko on kaunis. Seurakunnan tarjoama aamupala vauvasta vaariin sai kiitosta. Paljon mainintoja saivat myös kampaamot, apteekki ja kylällä oleva koulu.

Parempaa kuin muualla on konginkankalainen luonto järvimaisemineen. Kylä on kauniilla paikalla ja kauniin Keiteleen äärellä järvimaisemineen. Alue on rauhallinen ja kaunis asuinpaikka. Kylällä asuu ystävällisiä ihmisiä, joilla on yhteishenki kohdallaan. Myös kyläyhdistyksen aktiivinen toiminta, nettisivujen käyttö tiedotukseen ja kyläpäivien järjestäminen kesällä saivat kehuja. Toisaalta ajateltiin, etteivät omalla kylällä asiat ole sen kummemmin paremmin kuin muuallakaan.

Nämä kaipaavat parannusta

Konginkankaan vastaajat jakoutuivat palvelujen määrän suhteen tasan kahtia. Puolet vastaajista koki, että palveluja on ihan sopivasti ja toinen puolikas piti palvelujen määrää liian vähäisenä. Suhteellisesti koko kyselyn kaikkiin vastaajiin nähden konginkankaalaiset ovat muita tyytyväisempiä palvelujen määrään.

Useimmiten mainittiin pankkipalvelujen puuttuminen. Eniten vastaajat halusivat kylälle oman pankin. Kylällä on Otto-automaatti, mutta ei lainkaan pankkipalveluja. Toiseksi eniten haluttiin lisää valikoimaa ruokakauppoihin. Terveysalan palveluista kaivattiin sosiaalipuolen palveluja sekä silmälääkärin vastaanottoa. Terveyspalveluista haasteellista oli saada hammaslääkärin aikoja ja hammaslääkärin palveluihin haluttiin lisää resursseja. Tällä hetkellä omalle hammaslääkäriasemalle on pitkät jonot hoitoihin. Neljänneksi eniten kaivattiin lisää tapahtumia ja tekemistä nuorille. Oman kylän asukkaille toivottiin lisää erilaisia harrastusmahdollisuuksia. sekä kansalaisopiston kurssitarjontaa toivottiin lisää.

Erilaisista palveluista kaivattiin kylälle takaisin ympärivuotista kahvilaa keskustaan. Kylällä on ollut aiemmin kahvila, mutta se on lopettanut toimintansa. Kaupan alan palveluista haluttiin eniten vaatekauppaa omalle kylälle. Myös rautakauppa sekä kenkäkauppa keräsivät useita mainintoja. Postipalveluihin kaivattiin parannusta. Kylän yleisilmettä ja viihtyisyyttä pitäisi parantaa keskustan alueen siivouksella sekä sataman ja uimarantojen siistimisellä, kunnostuksella ja palvelujen kehittämällä.

Julkisista palveluista kylälle kaivattiin lähes kaikkia; virastopalveluita, lupapalveluita, työvoimatoimiston palvelua sekä verotoimistoa. Myös majoitustilat vierailijoille ja turisteille puuttuvat kylältä.

Viestinnässä havaittiin myös mahdollisuuksia parantamiseen: nykyisiä kylän verkkosivuja pitää hyödyntää tiedottamiseen nykyistä enemmän. Nuoret voisivat julkaista nettisanomia. Verkkosivuille pitää lisätä tiedottamista ajankohtaisista asioista; mm. palvelukyytien ajankohdista. Lisäksi kylän

tiedottamista kunnan suuntaan suunniteltiin tehostettavaksi. Ainakaan sähköpostin kautta asioiden hoito ei tunnu toimivan. Kehitysehdotuksena viestinnän parantamiseen oli kunnan virkamiesten kutsuminen kylävierailulle.

5.2.2 Konginkankaan tulevaisuuden arviointi

Vastaajista yli puolet uskoo asuvansa kylällä vielä 10 vuoden päästäkin. Konginkankaalta pois uskoi muuttavan 20 % vastaajista, joka mukaili koko kyselyn keskiarvoa kotipaikkakunnalta muuttavien osalta.

Palvelujen määrän uskottiin pysyvän ennallaan tai vähenevän. Muutama prosentti uskoi, että palvelujen määrä kasvaa tulevaisuudessa. Yrittäjien määrän uskottiin joko pysyvän ennallaan tai kasvavan. Työpaikkojen määrän uskottiin hieman enemmän lisääntyvän kuin yrittäjien määrän. Suurin osa uskoi myös työpaikkojen määrän pysyvän ennallaan tai kasvavan noin 80 % vastaajista. Asukkaiden määrän arviot jakoutuivat tasaisesti kolmeen eri ryhmään. Kolmasosa uskoi, että asukkaiden määrä vähenee, kolmasosa että asukkaiden määrä pysyy ennallaan ja lähes kolmasosa uskoi asukkaiden määrän kasvavan tulevaisuudessa. Mökkiläisten määrän kasvuun uskottiin, yli 40 % vastaajista uskoo, että tulevaisuudessa alueella on nykyistä enemmän mökkiläisiä. Uutta turistiryntäystä alueelle ei odotettu, kylällä kävijöiden määrän uskottiin pysyvän ennallaan, vaikkakin lähes 20 % uskoi kuitenkin turistien määrän lisääntyvän.

Kunta omistaa ison tontin Konginkankaan keskustassa, ja sitä toivottiin välittömästi omakotitonttikaavoitukseen ja suunnitteluun. Näin voitaisiin kylälle saada lisää asukkaita, kun väljiä tontteja kyläkeskuksen lähellä olisi tarjolla. Pohdittiin myös, olisiko yksityisillä mahdollisuutta tarjota tontteja myytäväksi tai vuokrattavaksi jotta niillä voitaisiin houkutella uusia asukkaita kylälle.

Mikä olisi pahinta, mitä Konginkankaalle voisi tapahtua?

Ylivoimaisesti eniten vastaajat pelkäsivät oman terveysaseman palvelujen lakkauttamista. Yli puolet vastaajista mainitsi terveysaseman sulkemisen pahimmaksi tulevaisuuden näkymistä. Lisäksi yleisesti ottaen pelättiin

palveluiden määrän vähenevän. Kaupan sulkeminen, apteekin ja otto-automaatin poistaminen näivettäisi kylän kokonaan.

Myös koulun lakkauttaminen oli huolenaiheena. Ajateltiin, että jos koulu lakkautetaan, kylältä muuttavat pois nuoret perheet koulun perässä. Pahimpiin kauhukuviin kuului kylän muuttuminen pikkuhiljaa hiljaiseksi, vanhojen asuttamaksi kyläksi.

Linja-autoliikenteen toivottiin myös jatkavan kylän kautta kulkua eikä ajavan vain Nelostietä. Näin yhteys lähikuntiin säilyisi julkisen liikenteen avulla.

Mikä olisi parasta, mitä Konginkankaalle voisi tapahtua?

Parasta olisi, mikäli kylälle muuttaisi lisää uusia asukkaita; nuoria ja lapsiperheitä ja he rakentaisivat kotinsa Konginkankaalle. Uusien asukkaiden myötä uskotaan myös palveluiden paranevan ja monipuolistuvan nykyisestään. Lisäksi toivottiin lisää työpaikkoja omalle kylälle sekä uusia yrittäjiä. Yhteishengen ja yhdessä tekemisen toivottiin lisääntyvän tulevaisuudessa ja myös nuoret halutaan saada mukaan oman kylän toimintaan ja kehittämiseen.

Oman terveystaseman säilymistä kylällä toivottiin. Näiden lisäksi usea asia sai mainintoja: mm. satama-alueen sekä keskustan kunnostamista viihtyisämmäksi toivottiin, matkailua haluttaisiin kehittää lisää sekä uimarantoja kunnostaa.

Unelmien tulevaisuus Konginkankaalla

Unelmien Konginkangas olisi kunta, jossa asukkaita olisi nykyistä enemmän ja palveluja tulisi lisää. Asukkaiden talkoohenki kasvaisi ja tehtäisiin yhdessä asioita oman kylään kehittämiseksi myös mökkiläisten kanssa. viihtyvyyttä parannettaisiin kunnostamalla alueita: pientareita siistittäisiin, rakennuksia ja piha-alueita kunnostettaisiin. Myös uimarannat laitettaisiin kuntoon ja kevyen liikenteen väylät valaistaisiin katuvaloin. Lisäksi satama kunnostettaisiin ja kanava otettaisiin käyttöön.

Kylällä olisi enemmän työpaikkoja ja erilaisia palveluja; kahvila olisi auki ympäri vuoden keskustassa ja kylälle rakennettaisiin iso kauppakeskus, jossa olisi monipuolisesti palveluja ja tuotteita saatavilla. Koulu säilyisi omalla kylällä ja myös yläkoulua voisi käydä Konginkankaalla.

5.2.3 Konginkankaan tarjoamat palvelut ja kehitysideat

Kekseliäät palvelut

Eniten pidettiin seurakunnan tarjoamasta puuroaamiaisesta. Aamiaista tarjotaan kerran viikossa ja aamiaiselle saavat osallistua kaikki kyläläiset vauvasta vaariin. Kylän omat kesäpäivät saivat toiseksi eniten mainintoja. Myös kyläyhdistyksen toiminta ja kyläsuunnitelman teko mainittiin. Lisäksi terveystieteiltä mainittiin senioreille tarkoitettu seniorineuvola.

Kehitysideoita alueesta ja palveluista

Uudenlaisia palveluita tai toiminnallisuuksia kaivattiin eniten liikuntaharrastusten pariin: urheilukenttää ja hiihtolatuja pitäisi kunnostaa. Lisäksi hiihtoladuista pitäisi saada ajantasainen kartta ja urheilukentälle enemmän toimintaa. Myös kävelyteiden reitistöjä haluttiin laajentaa.

Toiseksi eniten toivottiin lisää tekemistä nuorille. Heille on nyt tarjolla nuorisotilat, mutta muutakin harrastustoimintaa ja tiloja toivottiin. Luonnon hyödyntämistä paremmin matkailijoiden houkuttimena ja erilaisia maatila- ja luontomatkailuja toivottiin.

Lisäksi listattiin pitkä lista erilaisia kulttuuriin liittyviä tapahtumia, joita kylälle vielä mahtuisi (mm. tanssi-iltamia, kesätapahtumia, konsertteja, musiikkiteatteri, kesätoimintaa, zumbaa, kahvakuulapiiri, puutyöpiiri, kesäkahvila, kimppalennkkejä, elokuvat, reissu Navettakinoon)

Lisää työpaikkoja kehitysideoiden avulla

Ensisijaisesti uusia työpaikkoja uskottiin tulevan uusien yrittäjien ja yritysten kautta. Yrittäjyyttä pitäisi tukea nykyistä enemmän kylällä. Koska kylällä asuu paljon vanhuksia, uskottiin hoiva- ja hyvinvointipalveluilla olevan tulevaisuudessa työllistävä vaikutus. Alueella on ollut puusepänteollisuutta ja

sitä toivottiin työllistäväksi myös tulevaisuudessa. Lisäksi uusien asukkaiden muuttaminen kylälle vahvistaisi palveluita ja toisi sitä kautta uusia työpaikkoja.

Kaikki Konginkankaan kehitysideat: vaateliike, iso kauppakeskus, hevostallit, kahvila, kioski, baari, Ydinjätteen sijoitus kivettyyn, lisää asukkaita, työosuuskunta, yrittäjyyden tukeminen, uusia yrityksiä, Salmutexin kehittäminen, puusepänteollisuutta, luulahden lukko, palveluasunnot, ryhmäkodit, hyvinvointi- ja hoiva palveluja, maatilamatkailua, Keitele-risteilyt, matkailun edistäminen, uuden terveysaseman rakentaminen.

Turisteille uusia palveluja

Konginkankaalla haluttiin paljon uusia palveluja vierailijoille ja ideoita tulikin runsaasti. Eniten mainintoja saivat majoituspalveluiden kehittäminen sekä opastuksen ja informaation lisääminen kylästä ja kylällä vierailtaviin paikkoihin. Lisäksi matkailijoille suunniteltiin kesäksi kioskia sekä ruokapaikkaa ja paikallista ruokaa ja ruokatuotteita myyvää suoramyymintipistettä.

Luonnon hyödyntäminen paremmin näkyi näissä vastauksissa. Matkailijoille haluttiin tarjota tulevaisuudessa erilaisia luontopolkuja, elämyksiä ja kalastus - ja veneretkiä.

Kaikki Konginkankaan kehitysideat: hammaslääkäri yksityinen, kalastusretkiä, metsästysretkiä, musiikkiesityksiä, musiikkileirejä, kahvila, kesäkioskeja, rantatoimintaa, kanava, leirintäalue, aamiaismajoitus, elämysmatkailua, sataman vierasvenelaituri, majoitus, opastus, paikallinen ruoka, vuokramökkejä, suoramyymintipiste, tapahtumia lisää, lisää informaatiota, uimarantoja kunnostetaan, sataman kunnostus ja palvelut, kesätori, ruokapaikka, luontopolku, lasten leikkikenttä, joukkoliikenne kylän kautta, vesistö, retkeily, valaistut kävelytiet, uimarannalle saunarakennus, maaseutumatkailu, kanoottiyrityksiä, vene- ja laivavuokraamoja, Tanssi- iltamia, pyöränvuokrausta, käsitöitä.

5.2.4 Ratkaisut, kehitysehdotukset ja jatkotoimenpiteet Konginkankaalla

Konginkankaalla toimii aktiivinen kyläyhdistys. Kylällä järjestettiin myös kyläilta liittyen kylän palveluiden kehittämiseen ja osallistuneet asukkaat olivat kiinnostuneita kylän palveluiden kehittämisestä. Konginkankaalla kyselyyn vastattiin eniten, kaikkiaan 39 henkilöä täytti kyselylomakkeen. Kylällä voidaan järjestää kyläilta, jossa tämän kyselyn vastauksia käydään yhdessä läpi. Kyläläiset voivat jatkaa tämän kyselyn vastauksien pohjalta kehitystyötä tai järjestää uuden kyselyn, mikäli halutaan suurempi määrä vastauksia.

Konginkankaan toiveet kyselyssä

Konginkankaalle toivottiin pankkipalveluja ja OTTO -automaatin säilymistä kylällä. Kyläläisten kannattaa ottaa aktiivisesti itse yhteyttä eri pankkeihin ja keskustella heidän kanssaan palvelun palauttamisesta kylälle. Jotta pankki tarjoaa palveluita kylällä, on niille myös löydettävä käyttäjiä.

Ruokakauppoja toimii kylällä kaksi, mutta niiden valikoimaan toivottiin lisää variaatioita. Kyläläiset voivat pyytää kauppiat mukaan kyläiltaan keskustelemaan kyläläisten kanssa ruokakauppojen kehittämisestä. Myös ruokakauppojen osalta kyläläisten oma sitoutuminen kyläkaupan käyttöön tuo varmuutta palvelun säilymiseen ja paranemiseen.

Kylällä toimii terveysasema, joka sai paljon kiitosta. Kyselyssä toivottiin parannusta terveysaseman osalta nimenomaan hammaslääkäripalveluihin. Aikoja lääkärille oli haastava saada. Terveyspalveluiden lisääminen on täysin sidoksissa kunnan budjettiin. Voisiko yksityinen hammaslääkäri tuoda helpotusta alueen palveluihin tältä osin?

TAULUKKO 6. Konginkankaan kolme eniten parannusehdotuksia kerännyttä palvelua kehitysehdotuksineen

Näkökulma	Nykytila	Tavoitetila: Ideaalitalanne	Kehitysideat
-----------	----------	--------------------------------	--------------

Taulukko 6. jatkuu seuraavalla sivulla

Taulukko 6. jatkoa edelliseltä sivulta

Pankkipalvelut	Kylällä on OTTO -automaatti. Kylällä ei ole pankkia. Pankkipalvelut on haettava lähikunnista.	Kylällä on edelleen OTTO -automaatti. Pankki on avoinna arkipäivisin.	Kylällä toimivan OTTO -automaatin säilyttämisen puolesta kannattaa olla yhteydessä pankkiin, joka tällä hetkellä ylläpitää toimintoa. Pankkipalvelujen saamiseksi kylälle tarvitaan aktiivisia asiakkaita jonkin pankin palvelujen käyttämiseksi.
Ruokakaupan valikoima	Kylällä toimii kaksi ruokakauppaa. Ruokakauppojen tuotevalikoimiin toivottiin monipuolisuutta. Ruokaa ostetaan valikoiman vähyyden vuoksi lähikuntien isommista kaupoista.	Ruokakaupan tuotevalikoima on laaja eikä tuotteita tarvitse hakea muualta vaan oman kaupan valikoimat riittävät.	Kauppojen valikoima valikoituu pääsääntöisesti ostokäyttäytymisen perusteella. Voidaan neuvotella valikoimasta kauppiaan kanssa. Asukkaat voivat järjestäytyä omalta kylältä ostamisen puolesta jolloin ostovolyymi saattaa kasvaa.
Hammaslääkäriin lisää aikoja	Kylällä on hammaslääkäriin vastaanotto, mutta aikoja on vaikea saada. Hammaslääkäriin palveluja joutuu odottamaan. Palveluja etsitään lähikunnista.	Hammaslääkäriin vastaanotto toimii edelleen kylällä. Hammaslääkäriin pääsee nopeasti. Ei tarvitse lähikuntien yksityisten hammaslääkäreiden palveluja.	Voisiko yksityinen hammaslääkäri tuoda helpotusta oman kylän palveluna?

5.3 Pylkönmäki

Pylkönmäen kunta liittyi Saarijärven kuntaan vuonna 2009. Pylkönmäellä asuu noin 940 asukasta. Loma-asuntoja alueella on noin 400. Pylkönmäki sijaitsee noin 31 kilometriä Saarijärveltä länteen Ähtärin suuntaan. (Pylkön Ääni 2012.)

Pylkönmäellä kyselyyn vastasi 10 henkilöä. Naisia vastaajista oli 8 henkilöä ja miehiä 2 henkilöä. Vastaajien keski-ikä oli 58 vuotta. Vastaajat antoivat Pylkönmäen kylän nykyisille palveluille arvosanaksi 6 välttävää.

Pylkönmäeltä lähdetään asiomaan kauppa-, pankki- ja bensa-asioissa joko Karstulaan (matkaa noin 27 kilometriä), Saarijärvelle (matkaa noin 31 kilometriä) tai Multialle (matkaa noin 40 kilometriä). Terveyspalveluita haetaan joko Saarijärveltä tai Karstulasta sekä Jyväskylästä (matkaa noin 95 kilometriä). Myös Ähtäri (matkaa noin 46 kilometriä) ja Tuurin Keskisen kyläkauppa (matkaa noin 67 kilometriä) mainittiin vaateostosten tekopaikkana. Etäisyyksien perusteena on GoogleMap -sovelluksella tehty haku paikkakuntien välillä.

Vastaajista suurin osa eli 60 % uskoi asuvansa Pylkönmäellä vielä tulevaisuudessakin. Kolmannes vastaajista ei uskonut asuvansa tai ei osannut sanoa, asuuko vielä tulevaisuudessa Pylkönmäellä.

5.3.1 Pylkönmäen nykytilan arviointi

Näitä kehuuttiin

Pylkönmäellä oltiin useisiin palveluihin erittäin tyytyväisiä. Erilaisia hyvin hoidettuja palveluita mainittiin kaiken kaikkiaan 33 kappaletta. Eniten listattiin erilaisia palveluita ja yritysten tarjoamia palveluita. Kaikista tyytyväisimpiä vastaajat olivat kaupan sekä yhteispalvelupisteen toimintaan kylällä. Myös koulu, päivähoido sekä kansalaisopisto keräsivät paljon mainintoja. Lisäksi kylällä olevia terveyspalveluita kiiteltiin: terveysasemaa ja vanhustenhuoltoa. Taksien ja palokunnan palveluihin oltiin hyvin tyytyväisiä.

Eniten mainintoja sai pyykkösten me- henki. Oman kylän yhteisöllisyys, yhteishenki sekä asukkaat koettiin muita paikkoja parempina eli kylällä on vahva yhteishenki ja yhdessä tekemisen meininki. Talkoita järjestetään ja talkooperinne elää vahvana kylällä. Ihmiset ovat persoonallisia ja mukavia. Kylän medianäkyvyyttä pidettiin hyvänä, kun Tohtori Kiminkinen ja tangokuninkaalliset Soidinmäki ja Konttinen mainitsevat usein kotipaikkakuntansa.

Luonto mainittiin kylän parhaana puolena usein turvesoista huolimatta. Vaikka turvesoiden humusta vesistöissä on, ne eivät ne kuitenkaan ole saastuneet

muista ympäristömyrkyistä. Useita mainintoja saivat lakkasuot, erämaat ja riistakanta.

Nämä kaipaavat parannusta

Pyлкönmäellä on vastaajien mielestä aivan liian vähän palveluja. 20 % vastaajista oli sitä mieltä, että palveluja on ihan sopivasti.

Pyлкönmäen ykköstoiveena on saada kylälle takaisin huoltamo tai bensa-asema. Nyt lähin bensa-asema on n. 30kilometrin päässä Karstulassa tai Saarijärvellä. Pyлкönmäeltä pankkipalvelut ovat poistuneet vuoden 2007 lopulla, joten toiveissa oli ”pankki tai edes automaatti”. Lisäksi mainittiin matkahuollon puuttuminen. Lounaspaikka tai kahvila oli haaveena, se olisi kaivattu yhteinen tila, jossa voisi kokoontua vaihtamaan kuulumisia. Lisäksi terveysasemalle toivottiin saatavan lääkärin vastaanotto.

Pyлкönmäellä oltiin hyvin huolissaan turvesoiden vaikutuksesta vesistöön ja maisemaan. Lisäksi maisemanhoitoa ja istutusten kunnossapitoa vaadittiin varsinkin keskustan alueella. Perusinfrastruktuuriin toivottiin tiestön kunnan parempaa hoitoa ja mm. pyörätien jatkoa Myllymäentielle. Posti saapuu kylälle myöhään iltapäivällä ja jakelun toivottiin aikaistuvan tulevaisuudessa. Julkisen liikenteen määrä kylällä on hyvin vähäinen ja lisää bussivuoroja Saarijärven suuntaan toivottiin.

5.3.2 Pyлкönmäen tulevaisuuden arviointi

Pyлкönmäellä suhtaudutaan palvelujen, yrittäjien ja työpaikkojen määrään tulevaisuudessa pessimistisesti. Yli 80 % uskoo, että edellä mainitut asiat vähenevät nykyisestä omalla kylällä. Myös asukkaiden määrän uskoi vähenevän lähes 80 % ja loput 20 % taas uskoivat asukkaiden määrän lisääntyvän tulevaisuudessa. Ainoastaan mökkiläisten määrän nähtiin ehdottomasti lisääntyvän tulevien vuosien aikana, 60 % vastaajista uskoo, että alueelle tulee lisää kesäasukkaita. Myös turistien määrän uskottiin pääasiassa joko pysyvän ennallaan tai hieman lisääntyvän.

Mikä olisi pahinta, mitä Pyлкönmäelle voisi tapahtua?

Kauppan lopettaminen ja ylipäättään kaikkien olemassa olevien palveluiden häviäminen huolestutti eniten vastaajia. Ennustettiin, että mikäli palvelut häviävät myös lapsiperheet muuttavat pois kylältä, koulu lopetetaan ja se vähentäisi kylän elinvoimaisuutta entisestään. Luontoarvot nousivat esille vastauksissa. Omista järivistä ja suoalueista oltiin huolissaan. Lisää turvesoita ei haluttu ja vesien pilaantuminen turvesoiden humuksella haluttiin kuriin.

Mikä olisi parasta, mitä Pylkönmäelle voisi tapahtua?

Ensisijaisesti parasta olisi, mikäli kylälle saataisiin lisää asukkaita ja nimenomaan lapsiperheitä ja mökkiläisiä. Työpaikkoja ei haikailtu omalle kylälle, mutta lähikuntien työpaikkojen toivottiin lisääntyvän. Toivottiin edes nykyisten palveluiden säilyvän tai mahdollisesti parantuvan.

Luonnonsuojelusta visioitiin uutta nostetta seudulle, jopa soidentutkimuslaitosta ja suojelualuetta kylän suoalueille mietittiin. Luonto oli esillä useassa eri vastauksessa. Myös aiemmin mainitut, nykyisin kylältä puuttuvat, bensa-asema ja pankkiautomaatti mainittiin myös tässäkin vastauksessa useaan kertaan.

Unelmien tulevaisuus Pylkönmäellä

Unelmien tulevaisuudessa uskottiin, että matkailun avulla alueelle olisi mahdollista luoda uusia palveluja ja sitä kautta työpaikkoja.

Vastaukset mukailivat edellisen kysymyksen vastauksia eli alueelle toivottiin lisää lapsiperheitä ja palvelutason säilyminen ja mahdollisesti jopa kehittyminen nykyisestä oli unelmana. Näiden lisäksi asukkaisiin liittyen toivottiin nykyistä enemmän yhteisökeskeistä toimintaa.

5.3.3 Pylkönmäen tarjoamat palvelut ja kehitysideat

Kekseliäät palvelut

Pylkönmäellä on järjestetty suuria tapahtumia jo pitkään. Tapahtumien järjestämisen taito koettiin kekseliäänä. Lisäksi oman kylän oma tiedotuslehti, Pylkön posti sai mainintoja. Kylällä toimiva, mm. paikkakunnan työttömiä työllistävä Nikkaripaja, sai myös mainintoja. Yhteispalvelupiste mainittiin myös hyvänä palveluna, jossa useita toimintoja on keskitetty yhteen paikkaan.

Kehitysideoita alueesta ja palveluista

Monenlaisille palveluille olisi vastaajien mukaan vielä lisää tilaa.

Eniten mainintoja sai kyläläisten kahvila/lounaspaikka, joka voisi toimia kyläläisten olohuoneena.

Turpeen noston sijaan unelmoitiin päivävästaisesta toiminnasta Pylkönmäellä, alueelle haaveiltiin perustettavan vesiensuojelu- tutkimuskeskusta. Alueella asuu hyviä tarinankertajia, joista vastaaja mietti uudenlaista tarjontaa alueen palveluihin. Myös kotona asuville vanhuksille haluttaisiin lisää viriketoimintaa ja harrastusmahdollisuuksia omalla kylällä.

Kyläillassa virisi keskustelu oman kyläyhdistyksen perustamisen tarpeesta. Kylälle tarvitaan yhdistys, joka toimii kylän palvelujen puolestapuhujana. Vanha kunnan vaakuna haluttiin kyläyhdistyksen käyttöön.

Lisää työpaikkoja kehitysideoiden avulla

Vastaajista joku mainitsi sen, että pelkästään peruspalvelut turvaamalla kylällä voi hyvin asua vaikka kävisi töissä naapurikunnissa. Uusia työpaikkojakin ideoitiin pääasiassa palvelu- ja muiden yrittäjien voimin. Esimerkiksi matkailusta toivottiin mökkien vuokrauksen ja kunnossapidon kautta lisää työmahdollisuuksia. Myös matkailijoille suunnatut muut palvelut, kuten ruokailupaikat ja majoitusmahdollisuudet mainittiin. Lisäksi oman kylän marjatuotteet sekä käsityöläisyys nähtiin mahdollisuutena. Uusia energiamuotoja toivottiin työllistäjäksi tulevaisuudessa, energiapuun korjaamista ja pellettitehdasta ajateltiin. Osuuskunnan perustamista vaihtuvien työmahdollisuuksien hyödyntämiseen ehdotettiin kyläillassa. Esimerkiksi vanhusten kotona asumisen kautta kodin hoito- ja hoivapalveluille nähtiin olevan tilausta.

Turisteille uusia palveluja

Pylkönmäellä vastaajilla oli erittäin runsaasti uusia ideoita matkailijoiden iloksi. Suurin osa liittyi palveluyrittämiseen ja luonnon matkailuarvojen kehittämiseen.

Kaikki Pylkönmäen kehitysideat:

Majoituspalvelut, majoitus- ja ruokailutilat, lounaspaikka/kahvila/ravintola, nähtävyyksien kunnostaminen, vanhat kärrytiet luontopoluiksi, riihitanssit, Selänpään mylly auki, Selänpään myllylle kahvila, Selänpään myllyn esittely, paikallisten tuotteiden myymälä, yrittävän talon hyödyntäminen, peruspalvelut kuntoon, pylkönmäkeläistä eksotiikkaa, luontoretket, elämymatkailua, luontoelämykset, saunat, savusaunat, kalastusmahdollisuus, perinnetila joka on toiminnassa, metsästysmahdollisuudet, originellit tapahtumat, köydenvetokilpailut, pussijuoksupahtumat, taidenäyttelyt, käsityönäyttelyt, puolukkakarnevaalit, tarinankertoja, palvelut turvaamalla, uudet yrittäjät, järjestöt, osuuskunta, valmistava yritys jolle tilat käyttöön, lomarakentaminen, matkailu, loma-asuntojen rakentaminen, loma-asuntojen huolto, kylätalkkari, kodin hoitopalvelu, käsityönäyttelyt, puolukkakarnevaalit, jouluvalot, lauttamäen kesägaala, tenavatähtikisa, Pylkönmäen passi Suomenselkämessuilta takaisin käyttöön.

5.3.4 Ratkaisut, kehitysehdotukset ja jatkotoimenpiteet Pylkönmäellä

Kyläillassa oltiin aktiivisia ja kiinnostuneita kylän kehittämistä. Kyselyn jälkeen kylälle on perustettu Pylkön Ääni - Pylkönmäen kyläkehittämisyhdistys. Pylkönmäen palveluissa on myös tapahtunut parannusta virkamiehiin saatavassa yhteydessä: Pylkönmäen yhteis palvelupisteessä on käytössä videoneuvottelulaitteet.

Pylkkösten toiveet kyselyssä

Eniten kyläläiset toivoivat kylälle huoltoasemaa, jossa toimisi bensa-jakelu sekä kahvila. Asiaa on selvitetty jo usean tahon kanssa ja pahin ongelma bensa-aseman perustamisessa on aseman maaperän ja polttoainesäiliöiden uudistaminen nykyisten säädösten mukaisiksi. Bensa-aseman saamiseksi voidaan järjestää uusi kyläilta ja selvittää, miten muualla on toimittu samassa tilanteessa ja onko mahdollista saada tukea yritystoiminnan järjestämiseen eri tahoilta.

Lääkäripalvelut ovat loppuneet kylän terveysasemalta. Lääkäripalveluihin on olemassa erilaisia innovaatioita kuten mm. Nurmeksen etälääkäripalvelu videoyhteyksineen. Tämänkin asian ratkaisua voidaan jäsentää

kehitysideoineen kyläillassa. Joukkoliikenteelle on olemassa erilaisia vaihtoehtoja, joita palvelujen kehittämiseen keskittyvässä kyläillassa voidaan selvittää.

TAULUKKO 7. Pylkönmäen kolme eniten parannusehdotuksia kerännyttä palvelua kehitysehdotuksineen

	Nykytila	Tavoitetilä: Ideaalitytilanne	Kehitysideat
Bensa- asema puuttuu	Kylällä ei toimi huoltoasemaa tai edes kylmäasemaa. Bensa haetaan noin 30km päästä lähikunnista.	Kylällä toimii huoltoasema, jossa on myös kahvio. Kyläläiset ja vierailijat voivat hankkia polttoaineen Pylkönmäeltä. Bensaa ei tarvitse hakea muualta.	Kannustetaan yrittäjiä tulemaan kylälle.
Lääkäripalvelut	Kylällä ei ole saatavissa lääkärin palveluja. Lääkäripalvelut haetaan lähikunnista. Lääkärin luo pitää matkustaa vähintään 30 kilometriä.	Kylällä olevalta terveysasemalta on saatavissa lääkärin palveluja. Ei tarvitse matkustaa Pylkönmäeltä lääkäriin.	Terveyspalveluiden kehittäminen on tiukassa suhteessa terveyspalveluihin budjetoituun rahaan. Auttaisiko yksityisen lääkärin tulo kylälle tilannetta? Voisiko terveydenhoitaja käydä kylän terveysasemalla?
Joukkoliikenne	Joukkoliikenne on vähäistä. Koulupäivinä kulkee kaksi vuoroa Saarijärvelle ja takaisin. Oma auto tai taksin käyttö on lähes pakollista päästäkseen liikkumaan lähikuntiin.	Joukkoliikennettä on myös kesän aikana sekä muinakin kuin arkipäivinä. Oma autoa ei välttämättä tarvitse.	Joukkoliikenteen toiminta perustuu väestön lukumäärään. Mikäli väestön lukumäärä ei alueella radikaalisti kasva tai esimerkiksi polttoaineen hinta laske niin alas, että liikennöinti kannattaa, on mietittävä muita ratkaisuja. Joukkoliikenteen lisäämisen sijaan kannattaa pyrkiä kehittämään alueelle toimivaa palvelu-, kutsu-, kimpakyyti- tai taksiliikennettä.

5.4 Sumiainen

Sumiainen liittyi Äänekosken kuntaan vuonna 2007. Sumiainen sijaitsee noin 27 kilometrin päässä Äänekosken keskustasta ja noin 18 kilometrin päässä

Suolahden keskustasta. Sumiainen sijaitsee kahden järven, Keiteleen ja Sumiaisjärven välissä. Sumiaisissa on noin 1200 asukasta. Kyläyhdistyksen mukaan kylä väkiluku kaksinkertaistuu kesäisin. (Sumiaisten kyläyhdistys 2012.)

Sumiaisissa kyselyyn vastasi 16 henkilöä. Naisia vastaajista oli 12 henkilöä ja miehiä 4 henkilöä. Vastaajien keski-ikä oli 53 vuotta. Vastaajat antoivat Sumiaisten kylän nykyisille palveluille arvosanaksi 6 välttävää.

Sumiaisista matkataan hakemaan palveluja Suolahdesta (noin 18kilometriä), Äänekoskelta (noin 27 kilometriä), Jyväskylästä (noin 65 kilometriä) ja Konnevedeltä (noin 18 kilometriä). Lisäksi mainittiin Pyhälahden Navettakino Konnevedellä (noin 20 kilometriä). Etäisyyksien perusteena on GoogleMap -sovelluksella tehty haku paikkakuntien välillä.

Vastaajista 50 % uskoo asuvansa paikkakunnalla vielä 10 vuoden päästä. Vastaajista neljännes oli varmoja, että ei asu kylällä enää 10 vuoden päästä (25 %) Samoin joka neljäs ei osannut sanoa, asuuko tulevaisuudessa kylällä.

5.4.1 Sumiaisten nykytilan arviointi

Näitä kehuittiin

Sumiaisissa eniten kiitosta saaneet palvelut olivat ruokakauppa ja terveysaseman toiminta. Lisäksi koulu sekä kirjasto jakoivat kolmanneksi eniten mainintoja hyvänä palveluna. Lisäksi vastaajat listasivat runsaasti erilaisia palveluja joita kylän alueella on saatavissa, mm. kampaamo, Aittatori, 4H-kerhot, päiväkotit, posti ja seurakunnan toiminta.

Ylivoimaisesti eniten kehuittiin luontoa ja asukkaita. Sumiainen sijaitsee ainutlaatuisella paikalla, kahden järven välisellä alueella. Luontokohteista Sumiaisissa eniten mainintoja saivat maisemat ja ainutlaatuinen Sumiaisraitti eli kylän keskustan läpi kulkeva tie. Myös erilaiset luontopolut, Hitonhauta ja Laulavan Mörön polku mainittiin. Hienoina nähtävyyksinä mainittiin kirkon alttaritaulu sekä hautausmaa ympäristöineen.

Asukkaat olivat vastaajien mielestä kehumisen arvoinen asia: Sumiaisissa asuu luovia, avoimia ja ystävällisiä ihmisiä. Lisäksi mainittiin yhteishenki ja toisista huolehtiminen.

Kylällä järjestetään tapahtumia, kuten Rautalankafestivaalit.

Rautalankafestivaaleja on järjestetty vuodesta 2004 alkaen. Sumiaisissa on myös nuorten oma rock-festivaalitapahtuma Suolirock jota on järjestetty vuodesta 2003 alkaen. Hyviä ja kehuttavia asioita omalta kylältä löytyi loppujen lopuksi 28 eri asiaa.

Nämä kaipaavat parannusta

Sumiaisissa palveluja on liian vähän vastaajien mielestä. Suhteellisesti kaikkiin vastaajiin verrattaessa kuitenkin Sumiaisissa koettiin enemmän tyytyväisyyttä palvelujen määrään omaan tarpeeseen nähden.

Ylivoimaisesti eniten kylälle kaivattiin OTTO-automaattia pankin yhteyteen. Pankin toimintaa toivottiin laajemmaksi nykyisestä. Tällä hetkellä kylällä toimii Konneveden POP-pankin sivukonttori, joka on auki yhden päivän viikossa.

Sumiaisissa oltiin pettyneitä vähäisiin julkisen liikenteen vuoroihin ja niitä toivottiin lisää. Kylällä toimii ruokakauppa, mutta sen valikoimaan ja aukioloaikoihin kaivattiin lisäystä. Kylällä toimii apteekin lääkekaappi, mutta ihan varsinaista apteekkitoimintaa kaivattiin kylälle myös.

Kylän asioista tiedottamista moitittiin huonoksi ja kyläyhdistyksen nettisivuihin kaivattiin päivitystä ja tiedottamiseen ilmoitustauluja.

Kunnan ja valtion palveluista omalle kylälle kaivattiin sosiaalipuolen palveluja, Kelan palveluja sekä lupapalveluiden hoitamismahdollisuutta. Kirjaston aukioloaikoihin kaivattiin lisäystä. Nuorille kaivattiin lisää tapahtumia, tiloja ja mahdollisuuksia harrastaa. Näiden lisäksi mainintoja saivat mm. viikoittaisen toripäivän, ravintolan-aamiaismajoituksen ja harrastusmahdollisuuksien puuttuminen.

Edellä mainittujen asioiden lisäksi erittäin moni asia kaipasi vastaajien mielestä parempaa huolenpitoa tai uudistamista: Aittatori, leirintäalue, Kahvila Korppu, terveyspalvelut, liikuntapaikat, matkailuinfo, nettiyhteydet, postin palvelut jne. Sumiaisissa oltiin yhtä aikaa tyytyväisiä ja tyytymättömiä oman kylän tarjolla oleviin palveluihin. Lähes kaikki asiat, joita ensin keuhuttiin, mainittiin kehitettävien asioiden listassa uudelleen. Ainoastaan luontoon ja asukkaisiin oltiin tyytyväisiä eivätkä ne kaivanneet parannusta. Yhteensä erilaisia parannettavia asioita vastaajat löysivät omalta kylältään 32 kappaletta.

5.4.2 Sumiaisten tulevaisuuden arviointi

Palvelujen määrän uskottiin etupäässä vähenevän. Yksikään ei toiveista huolimatta uskonut, että palvelujen määrä kasvaisi. Yrittäjien määrän uskottiin joko vähenevän nykyisestä tai pysyvän ennallaan. Myös työpaikkojen määrän uskottiin vähenevän tai pysyvän ennallaan. Yksikään vastaajista ei uskonut, että työpaikkojen määrä kasvaa kylällä tulevaisuudessa. Asukasmäärän tulevaisuudenodotukset jakoutuivat melko tasaisesti kaikkiin ryhmiin, niukasti eniten uskottiin, että asukkaiden määrä vähenee nykyisestä. Mökkiläisten ja turistien määrän uskottiin kasvavan reilusti nykyisestä tai vähintään pysyvän ennallaan.

Mikä olisi pahinta, mitä Sumiaisille voisi tapahtua?

Ylivoimaisesti eniten vastaajat olivat huolissaan siitä, että terveysaseman toiminta lopetetaan omalla kylällä. Terveysaseman tulevaisuuden puolesta pelkäsi yli puolet vastaajista. Seuraavaksi eniten pelättiin koulun sulkemista kylältä, jolloin lasten koulumatka suuntaisi Suolahteen. Tällöin koulumatkalle tulisi pituutta yli 15 kilometriä. Myös kirjaston lakkauttamista pelättiin.

Useita mainintoja sai yleensä palvelujen vähentyminen tai siirtäminen Äänekoskelle tai Suolahteen. Myös ruokakauppa halutaan säilyttää kylällä. Lisäksi alueen muuttuminen vanhojen tai nukkumalähiöksi ilman yhteishenkeä ja yhteistä toimintaa huolestutti vastaajia.

Mikä olisi parasta, mitä Sumiaisille voisi tapahtua?

”Jos palvelut edes säilyisivät tai kasvaisivat nykyisestä, näyttäisi tulevaisuus hyvältä.” Eniten toivottiin lisää mahdollisuuksia työllistyä omalla kylällä, erilaisia pienteollisuus- ja muita yrityksiä toivottiin omalle kylälle. Kylälle toivottiin lisää asukkaita, lapsiperheitä ja nuoria paluumuuttajia. Lapsiperheiden myötä uskottiin myös koulun ja päivähoidon säilyvän omalla kylällä. Asukkaiden kesken haluttiin lisätä yhteistä toimintaa ja yhteishenkeä. Palvelutarjontaan kaivattiin pientä kioskia.

Unelmien tulevaisuus Sumiaisissa

Unelmien Sumiainen olisi kylä, joka säilyttäisi maalaismaisen rauhallisuutensa ja maisemansa ja jossa silti olisi asukkaille tarjolla kaikki heidän tarvitsemansa peruspalvelut: ruokakauppa, terveyspalvelut sekä erilaisia muita julkisen tai yritysten tarjoamia palveluita. Pääasia olisi, että kaikki tarvittavat palvelut löytyisivät ihan omalta kylältä. Lisäksi asukkaita ja matkailijoita olisi kylällä nykyistä enemmän ja asukkaiden välillä olisi enemmän yhteistoimintaa.

5.4.3 Sumiaisten tarjoamat palvelut ja kehitysideat

Kekseliäät palvelut

Kylällä toimiva Aittatori sai eniten kannatusta kekseliäänä palveluna. Lisäksi Kahvila Korppu sekä leirintäalue listattiin, tosin leirintäaluetta toivottiin kunnostettavan nykyaikaan paremmin soveltuvaksi. Muita mainintoja saivat poikamiespankki, Köyhyyden kylä, ympäristöystävällisen energian käyttö sekä erilaiset tapahtumat.

Kehitysideoita alueesta ja palveluista

Uudenlaisia asioita listattiin vähän toisin kuin muiden kylien vastauksissa. Vastauksissa todettiin, että potentiaalia on ja turisteille tarvitaan lisää palveluja. Lisäksi asumismukavuuteen haluttiin parannusta ”kasvojenpesun” muodossa: pihvoja ja julkisia alueita haluttiin siistimmäksi. Myös kesäparlamentti haluttiin takaisin toimintaan.

Lisää työpaikkoja kehitysideoiden avulla

Eniten mainintoja sai talonmies- tai kylätalkkari- palvelu. Lisäksi osuuskunnan ja käsityöläisten sekä oman seudun tuotteiden myynti voisi työllistää. Myös

ruokakaupan pidemmät aukioloajat voisivat luoda lisää tarvetta työvoimalle. Toisaalta todettiin, että jos ideoita kylälle työllistymiseen olisi, ne varmaan olisi jo toteutettu. Valtiolta kaivattiin apua syrjäkylän palveluiden ja työpaikkojen säilyttämiseen tukien muodossa.

Turisteille uusia palveluja

Kahvila- ruokaravintola olisi vastaajien mielestä tarpeen matkailijoiden palveluun. Lisäksi uusia majoituspalveluita mahtuisi kylälle. Myös luonnon hyödyntäminen matkailupalveluissa nähtiin tärkeänä: esimerkiksi opastettuja kierroksia Hitonhaudan luontopolulle tai keskustaan.

Kaikki Sumiaisten kehitysideat: vuokramökkejä, majoituspalveluja, liikuntamahdollisuudet, ruokailupalveluja, Aittatorin kehittäminen, opastauluja, kyläopastus, Hitonhaudan opastus, kirjasto auki, nähtävyyksiä, kahvila-ravintola, harrastusmahdollisuuksia, luontoon liittyvät palvelut, oman kylän tuotteiden myyntipaikka.

5.4.4 Ratkaisut, kehitysehdotukset ja jatkotoimenpiteet Sumiaisissa

Sumiaisista kyselyyn vastasi 16 henkilöä. Vastausmäärä ei vielä ole riittävä lopullisten kehityssuunnitelmien tekemiseen. Sumiaisten osalta kysely kannattaa järjestää uudelleen niin, että kyselyyn saadaan enemmän vastauksia. Tällöin tuloksista voidaan aidosti tehdä johtopäätöksiä ja tuloksien perusteella palveluita voidaan alkaa kehittää asukkaiden toivomaan suuntaan. Sumiaisissa kannattaa järjestää myös kyläläisille avoin kyläilta kyselyn jälkeen, sillä sitä ei tässä opinnäytetyössä järjestetty.

Sumiaislaisten toiveet kyselyssä

Sumiaisiin toivottiin kyselyssä eniten pankkipalveluiden laajentamista, joukkoliikenteen vuorojen lisäämistä sekä nuorisoa varten lisää harrastusmahdollisuuksia. Kaksi ensimmäistä asiakokonaisuutta nykymuodossa toteutuakseen vaativat lisää asukkaita ja asiakkaita, joten toiveiden toteutuminen ilman innovaatioita on pitkän kehitystyön takana. Joukkoliikenteelle on olemassa erilaisia vaihtoehtoja, joita palvelujen kehittämiseen keskittyvässä kyläillassa voidaan selvittää.

Nuorten harrastustoimintaan sen sijaan voidaan tarttua nopeammassa tahdissa, kun kyläläiset ja paikalliset yhdistykset yhdistävät voimansa nuorten toiveita tarkemmin kuultuaan.

TAULUKKO 8. Sumiaisten kolme eniten parannusehdotuksia kerännyttä palvelua kehitysehdotuksineen

	Nykytila	Tavoitetila: Ideaali-tilanne	Kehitysideat:
Pankkipalvelut	Sumiaisissa toimii tällä hetkellä POP - pankin sivukonttori. Pankki on auki yhtenä päivänä viikossa. Pankkipalveluja pitää hakea lähikunnista muina päivinä. Lähikuntiin meno edellyttää omaa autoa.	Pankki on auki joka arkipäivä. Pankkipalveluja ei tarvitse hakea muualta.	Pankkipalvelut ovat liiketoimintaa. Jotta pankin kannattaa olla auki joka päivä, on asiakaskuntaa oltava riittävästi. Sumiaislaisten tulisi keskittää pankkiasiointinsa kylän pankkiin. Tai Sumiaisiin pitäisi saada lisää asukkaita, jotka voivat käyttää pankkipalveluita.
Joukkoliikenne	Joukkoliikenteen vuoroja on tällä hetkellä Äänekosken suuntaan yksi koulupäivisin. Suolahteen kulkee kolme vuoroa joista kaksi koulupäivisin. Oma auto tai taksin käyttö on lähes pakollista päästäkseen liikkumaan lähikuntiin.	Busseja kulkee riittävästi Äänekoskelle ja Suolahteen. Oma autoa ei välttämättä tarvitse liikkumiseen.	Joukkoliikenteen toiminta perustuu väestön lukumäärään. Mikäli väestön lukumäärä ei alueella radikaalisti kasva tai esimerkiksi polttoaineen hinta laske niin alas, että liikennöinti kannattaa, on mietittävä muita ratkaisuja. Joukkoliikenteen lisäämisen sijaan kannattaa pyrkiä kehittämään alueelle toimivaa palvelu-, kutsu-, kimpakyyti- tai taksiliikennettä.
Nuorille tekemistä	Nuorille suunnattuja erilaisia harrastusmahdollisuuksia on vähän. Nuorilla on oma nuorisotila, joka on auki kahtena päivänä viikossa.	Nuorille on erilaisia harrastusmahdollisuuksia.	Nuorille on kunnan puolesta järjestetty nuorisotila. Sen käyttöaikojen lisääminen vaatii lisää henkilöstöresursseja: valvojat. Voivatko paikalliset yhdistykset keskittyä kehittämään nuorten palveluja? Nuorten kannattaa itse miettiä kehitysideoita, mitä he tarvitsevat.

5.5 Uurainen

Uurainen on itsenäinen kunta Keski-Suomessa. Uurainen on Jyväskylän, Saarijärven ja Äänekosken naapurikunta. Jyväskylään on matkaa noin 35 kilometriä. Uuraisilla asuu noin 3 500 asukasta. Asukasluku on ollut kasvussa usean vuoden ajan. (Uuraisten kunta 2012; Väestörekisterikeskus 2012.)

Uuraisilla kyselyyn vastasi 15 henkilöä. Naisia vastaajista oli 12 henkilöä ja miehiä 3 henkilöä. Vastaajien keski-ikä oli 43 vuotta. Uuraisille annettiin arvosanaksi 7 tyydyttävä.

Uuraisilta haetaan palveluja Saarijärveltä (noin 28 kilometriä), Äänekoskelta (noin 27 kilometriä), Jyväskylän Palokasta (noin 30 kilometriä) ja Jyväskylästä (noin 38 kilometriä). Lisäksi mainittiin verkkokaupat tuotteiden ostopaikkana. Etäisyyksien perusteena on GoogleMap -sovelluksella tehty haku paikkakuntien välillä.

Vastaajista 53 % uskoo asuvansa kylällä vielä 10 vuoden päästäkin. Uuraisilta pois uskoi muuttavansa 27 % vastaajista. 20 % ei osannut sanoa, missä asuu 10 vuoden päästä.

5.5.1 Uuraisten nykytilan arviointi

Näitä kehuttiin

Eniten toimivista palveluista mainintoja saivat ruokakaupat, joita kylällä on kolme. Toiseksi eniten kehuttiin keskustan koulua. Myös keskustan ulkopuolella olevissa kylissä on toimivia kyläkouluja. Kampaamopalveluihin oltiin tyytyväisiä.

Mainintoja saivat kirjasto, kunnanviraston palvelualltis henkilöstö sekä huoltoasema ja apteekki. Erilaisia yrityksiä listattiin myös. Hyvinä palveluina koettiin kunnan peruspalveluista neuvola, terveysasema ja vanhustenhoito. Yhdistystoiminta ja yhteishenki saivat kiitosta. Monia tapahtumia kiiteltiin.

Parhaana Uraisilla pidettiin sopivaa välimatkaa maakunnan keskukseen, Jyväskylään. Lisäksi naapuriapua on saatavissa kuten maaseudulla konsanaan. Tyytyväisiä oltiin siihen, että peruspalvelujen lisäksi omalta kylältä löytyvät edelleen kaupat, pankkipalvelut, huoltamopalvelut, posti- ja matkahuoltopalvelut. Kahdessa vastauksista tosin ei löydetty mitään sen kummemmin parempaa kuin muuallakaan.

Nämä kaipaavat parannusta

Uraisilla palveluja on liian vähän vastaajien mielestä. Suhteellisesti kaikkiin vastaajiin verrattaessa Uraisilla koettiin enemmän tyytyväisyyttä palvelujen määrään omaan tarpeeseen nähden.

Eniten vastaajat halusivat lisää kilpailua ruokakauppojen välille ja erilaisia erikoisliikkeitä, kuten vaate- ja kenkäkauppaa. Lisäksi toiveissa oli kahvilan tai muun yhteisen oleskelutilan saaminen kylälle huoltoaseman lisäksi. Toiseksi eniten vastaajat halusivat parannettavan tiehen ja liikenteeseen liittyviä asioita. Joukkoliikennettä toivottiin enemmän kylälle. Terveyskeskus on kesäisin kiinni kuukauden ajan, ja se huoletti vastaajia. Kesällä terveyspalvelut on haettava Jyväskylän Palokasta, jonne on matkaa Uraisilta noin 30 kilometriä.

Näiden lisäksi erilaisista palveluista tuli yksittäisiä mainintoja, esimerkiksi liikuntapaikkoja toivottiin lisää ja nuorille kaivattiin enemmän harrastusmahdollisuuksia. Kulttuurin alalle kaivattiin teatteri- ja muuta toimintaa.

5.5.2 Uuraisten tulevaisuuden arviointi

Palvelujen määrän uskottiin pysyvän ennallaan tai vähenevän. Yksikään ei uskonut toiveista huolimatta, että palvelujen määrä kasvaisi. Yrittäjien määrän uskottiin joko pysyvän ennallaan tai kasvavan. Kuitenkaan jopa 40 % ei osannut sanoa, mikä on yrittäjien määrä tulevaisuudessa. Aukkaiden määrän uskottiin kasvavan tulevaisuudessa (80 % vastaajista) ja mökkiläisten määrän pysyvän ennallaan tai kasvavan. Uutta turistiryntäystä alueelle ei odotettu.

Kylällä kävijöiden määrän uskottiin pysyvän ennallaan, mutta 20 % ei osannut sanoa, mikä on kylälle tulevien turistien määrä tulevaisuudessa.

Mikä olisi pahinta, mitä Uuraisille voisi tapahtua?

Ylivoimaisesti eniten vastaajat olivat huolissaan kunnan itsenäisyydestä.

Pahinta olisi, jos kunta liitettäisiin Jyväskylään ja itsemääräämisoikeus menetettäisiin. Nykyisten palveluiden väheneminen huolestutti, kuten myös terveysaseman kohtalo. Muita mainintoja saivat mm. koulun lopettaminen, asukasmäärän väheneminen, tien parannuksen toteuttamatta jättäminen ja myrskytuhot.

Mikä olisi parasta, mitä Uuraisille voisi tapahtua?

Parhaassa mahdollisessa tulevaisuudessa ihmiset ovat avainasemassa.

Parasta olisi, jos kylälle muuttaisi lisää asukkaita ja yhteishenki tiivistyisi kylää kehittäen. Lisäksi toivottiin koulun kasvavan entisestään, ja nuorille haluttiin lisää tekemistä koulun lisäksi. Yrittäjät toivotettiin tervetulleeksi kylälle, ja yrittäjien määrän toivottiin kasvavan nykyisestä. Myös asumismukavuuteen kiinnitettiin huomiota; keskustaa pitäisi siistiä ja rakentamisessa pitäisi suosia asumisrakentamista nykyistä enemmän.

Unelmien tulevaisuus Uuraisilla

Unelmien Uurainen tulevaisuudessa olisi kunta, jossa yhteishenki olisi luja, toimintaa kehitettäisiin ja uusia palveluja innovoitaisiin yhdessä.

Maaseutumaisesta maisemasta ja asumisesta halutaan pitää kiinni, ja tornitaloja ei kaivattu järven rantaan rakennettavaksi. Tärkeiden palveluiden toivottiin pysyvän lähipalveluina: koulu, terveys- ja sosiaalipalvelut. Myös mökkiläiset mainittiin. Heidän kanssaan toivottiin yhteistä kokoontumista, jossa voitaisiin miettiä myös mökkiläisten toiveita ja tarpeita kylän palveluista sekä siitä, mihin asioihin mökkiläiset voisivat vaikuttaa.

5.5.3 Uuraisten tarjoamat palvelut ja kehitysideat

Kekseliäät palvelut

Parhaina luovan asian keskittyminä mainittiin kirjasto, koulu ja kansalaisopisto. Lisäksi lapsille järjestetään kesäisin taideleiri Kynnämöisellä. Myös kesäkioski ja nuorten työllistäminen saivat mainintoja.

Kehitysideoita alueesta ja palveluista

Uudenlaisissa palveluissa halutaan hyödyntää luontoa ja sen matkailuarvoja: elämysretket, kalastus, metsästys, ravustus ja luontoretket mainittiin.

Kylätalkkaritoiminnalla toivottiin luotavan myös uusia työpaikkoja kylille.

Lisäksi mainintoja saivat majoitus- ja ruokapalvelut matkailijoille. Uurainen voisi olla hyvä päivämatkakohde Jyväskylässä asuville. Uutena toivottiin lisää pyörätietä sekä Nelostien varteen meluvällejä.

Lisää työpaikkoja kehitysideoiden avulla

Uusia työpaikkoja uskottiin tulevan rakentamisen ja kylätalkkaritoiminnan avulla. Matkailualan kasvattaminen ja erilaiset tapahtumat (kirkkokonsertit, lasten tapahtumat ja konsertit) mainittiin myös. Muiden tekemisistä pitäisi myös ottaa tehokkaammin oppia. Pitäisi järjestää ideariihä, kannustaa uuden miettimiseen ja tutkia, miten muualla on tehty uusia työpaikkoja.

Kaikki Uuraisten kehitysideat: ideariihet, benchmarkkausta, palvelujen lisääminen, ei palvelujen ulkoistamista, kylätalkkaritoimintaa, palvelujen säilyttäminen, rakentaminen, kunnan palvelut, koulun laajentaminen, pienteollisuus, matkailualue, tukien hyödyntäminen, hyvinvointipalvelut, kirkkokonsertit, lastenohjelmia, lastenkonsertteja, kesäteatteri kasinolle, keskisuuri yritys, uusi kauppa.

Turisteille uusia palveluja

Uudenlaisten palvelujen lisäksi myös kylällä vieraileville haluttiin ensisijaisesti tarjota luontomatkailu-, ateriat-, ja majoituspalveluja. Esimerkiksi uusia näköalapaikkoja voitaisiin rakentaa. Myös maatilamatkailukohteet saivat kannatusta. Näiden lisäksi turisteille haluttaisiin erilaisia kesätapahtumia ja paikkakunnan omien tuotteiden suoramyyntipiste. Esimerkiksi lasten oma tapahtuma sekä nuorten rocktapahtuma mainittiin turistien vetonauloina.

Kaikki Uuraisten kehitysideat: Luontomatkailu, majoituspalveluja, uimaranta, suoramyyntipiste, kesätapahtumat, ateriapalveluja, museo, näköalapaikkoja, maatilamatkailu, puuhapuisto lapsille, nuorisotapahtuma, rocktapahtuma, perinnepäivät, kirkko auki joka päivä, lomalaisten kanssa yhteistyötä, postikortit kunnasta, hyvä päiväretkikohde Jyväskylästä, hotelli, kylpylä, uusi kauppa.

5.5.4 Ratkaisut, kehitysehdotukset ja jatkotoimenpiteet Uuraisilla

Uurainen on itsenäinen kunta tällä hetkellä. Kyselyyn Uuraisilla vastasi vain 15 henkilöä. Tämän kyselyn tulokset Uuraisten osalta ovat vain heikosti suuntaa antavia. Uuraisten osalta kysely kannattaa järjestää uudelleen niin, että kyselyyn saadaan enemmän vastauksia. Tällöin tuloksista voidaan aidosti tehdä johtopäätöksiä ja tuloksien perusteella palveluita voidaan alkaa kehittää asukkaiden toivomaan suuntaan. Uuraisilla kannattaa järjestää kyläiltoja. Kyläiltojen toivottavasti saadaan osallistujia ympäri kuntaa, myös keskustan ulkopuolisilta kyliltä. Kyläillan avulla voidaan kannustaa ihmisiä oman kunnan palveluiden kehitystyöhön ja koko kunnan alueen asioita ajavan asukas/kyläyhdistyksen perustamiseen.

Uuraislaisten toiveet kyselyssä

Uuraisten väkiluku on noin 3528 asukasta (Väestörekisterikeskus 2012.) on tällä hetkellä liian pieni ylläpitääkseen useita erikoisliikkeitä, joita kyselyn vastauksissa kylälle kovasti kaivattiin. Eniten kylällä haluttiin kehittää elintarvikekauppojen valikoimaa, teiden kunnossapitoa sekä terveystiltojen osalta lääkäreiden aikojen saamista.

Vastaajat ideoivat runsaasti hyviä ja käyttökelpoisia kehitysideoita sekä työllistymisen että matkailun kehittämiseksi. Näitä ideoita voidaan kehittää edelleen kyläillan ja mahdollisesti perustettavan kyläyhdistyksen kautta.

TAULUKKO 9. Uuraisten kolme eniten parannusehdotuksia kerännyttä palvelua kehitysehdotuksineen

Näkökulma	Nykytila	Tavoitetilä: Ideaalitilanne	Kehitysideat:
Kauppa	Kylällä toimii kolme kauppa. Kauppojen valikoimiin haluttiin lisää variaatiota. Ruokaa ostetaan valikoiman vähyyden vuoksi lähikuntien isommista kaupoista.	Kylän ruokakauppojen valikoima on riittävän laaja. Kaikki ruokatarvikkeet voidaan ostaa omalta kylältä.	Kauppojen valikoima valikoituu pääsääntöisesti ostokäyttäytymisen perusteella. Voidaan neuvotella valikoimasta kauppiaan kanssa. Aukkaat voivat järjestäytyä omalta kylältä ostamisen puolesta jolloin ostovolyymi saattaa kasvaa.
Teiden hoito	Teiden kunnossapitoon tarvitaan enemmän resursseja ja rahaa. Teiden huono kunto hidastaa liikkumista ja pahimmillaan vaurioittaa ajoneuvoja. Huonot tiet eivät innosta alueelle muuttamiseen.	Tiestö on hyväkuntoista ja hyvin hoidettua.	Teiden kunnossapitoon vaikuttavat valtion ja kunnan määrärahat. Aukkaat voivat kuitenkin pitää tiiviisti yhteyttä kunnan tienhoidosta vastaaviin. Kyläyhdistykset voivat ottaa osan maisemanhoidosta vastuulleen.
Terveyspalvelut	Uuraisilla on ollut lääkäripula, jonka vuoksi aikoja on ollut vaikea saada. Terveysasema on ollut kiinni kuukauden ajan kesällä. Lääkäripalveluja on saanut Palokasta, jonne on noin 30 km matkaa.	Uuraisille saadaan tarvittava määrä lääkäreitä ja terveysasema on auki myös kesän ajan. Lääkäripalveluiden perässä ei tarvitse matkustaa.	Terveyspalveluiden kehittäminen on tiukassa suhteessa terveyspalveluihin budjetoituun rahaan. Lääkäripula on vaativa haaste jokaiselle pulasta kärsivälle kunnalle. Auttaisiko yksityisen lääkärin tulo paikkakunnan tilannetta?

5.6 Vesanka

Vesanka on kylä Jyväskylän länsiosassa Keuruuntien varrella. Vesanka sijaitse noin 12 kilometrin päässä Jyväskylän keskustasta. Vesangalla asuu noin 1300 asukasta. (Jyväskylän kaupunki 2012.)

Vesangalla kyselyyn vastasi 5 henkilöä. Naisia vastaajista oli 4 henkilöä ja miehiä 1 henkilöä. Vastaajien keski-ikä oli 48 vuotta. Vesangalle annettiin arvosanaksi 8 hyvä.

Vesangalta haetaan palveluita Palokasta (noin 11 kilometriä), Keljosta (noin 10 kilometriä), Jyväskylän keskustasta (noin 12 kilometriä) sekä myös Petäjävedeltä (noin 23 kilometriä). Etäisyyksien perusteena on GoogleMap-sovelluksella tehty haku paikkakuntien välillä.

Vastaajista 80 % uskoo asuvansa kylällä vielä 10 vuoden päästäkin. 20 % ei osannut sanoa, missä asuu 10 vuoden päästä.

5.6.1 Vesangan nykytilan arviointi

Näitä kehuttiin

Vesangalla kiitosta saaneet palvelut liittyivät sivistysviraston toimintaan eli koulu, kirjasto sekä päivähoido olivat hyvin hoidettuja. Perusinfrastruktuuriin liittyvistä asioista jätehuollon kerrottiin toimivan hyvin. Myös matonpesupaikkaa kehuttiin hyväksi.

Asumismukavuuteen liittyen alueen maaseutumaisuuden olemassaolo lähellä kaupunkia (noin 10 kilometriä Jyväskylästä) pidettiin parhaana. Aluetta kuvailtiin kauniiksi, rauhalliseksi, maaseutumaiseksi ja ei liian tiiviisti rakennetuksi. Asukkaiden välillä todettiin olevan hyvä yhteishenki ja aktiivisia kyläläisiä on kehittämässä yhteisiä toimintoja. Myös erilaiset ohjatut liikuntapalvelut, hiihtoladut ja kerhotoiminta mainittiin.

Vesangalla toimii aktiivinen kyläyhdistys, joka ylläpitää kylän omia verkkosivuja <http://www.vesanka.com> (Viitattu 19.2.2012) ja toimittaa kylän omaa Yhtä Kylää -lehteä. Kylätoimikunnasta oltiin vastauksissa ylpeitä.

Nämä kaipaavat parannusta

Kehittämistä perusinfrastruktuurin osalta eniten kaipasi tieverkosto. Valtatie 23 kulkee Vesangan kylän läpi ja aiheuttaa melua. Huolta herätti kevyenliikenteenväylän ja suojatien puuttuminen, tie miellettiin vaaralliseksi lasten ja heikkojalkaisten kulkea. Teiden valaistukseen haluttiin parannusta ja teiden kuntoon hoitotoimenpiteitä useammin. Liikenteen lisäksi uimarantaa haluttiin parempaan kuntoon. Tietoverkko alueella toimii periaatteessa mutta

ns. langattoman laajakaistan eli makkuloiden käytössä oli havaittu paljon katkoksia.

Terveyspalveluita ei ole alueella tarjolla. Vesangalla on aiemmin toiminut neuvola ja sitä toivottiin takaisin, sillä alueella asuu paljon lapsiperheitä ja kylällä on vilkas kyläkoulu. Myös terveydenhoitajan palveluille koettiin olevan tarvetta omalla kylällä. Lisäksi alueen väestön ikääntyessä vanhusten palvelutalon puute koettiin huonoksi asiaksi.

Postin lopettaminen alueelta mainittiin kyläillassa, alueelle toivottiin omaa asiamiespostia. Lähin elintarvikekauppa on nykyisin yli kymmenen kilometrin päässä. Kylälle toivottiin omaa kauppa tai edes pientä kioskia.

Kyläläiset toivoivat saavuttavansa myös uudet vakituiset sekä kesäasukkaat mukaan yhteiseen toimintaan. Koettiin, että uusien asukkaiden saapumisesta kylälle ei saatu tietoa jotta infopaketti kylästä voitaisiin lähettää heille.

5.6.2 Vesangan tulevaisuuden arviointi

Vastaajista 80 % uskoi asuvansa Vesangalla myös tulevaisuudessa. Palvelujen määrän uskottiin pysyvän ennallaan tai vähenevän. Yksikään ei uskonut toiveista huolimatta, että palvelujen määrä kasvaisi. Kuitenkin yrittäjien määrään tulevaisuudessa suhtauduttiin luottavaiseksi, määrä joko kasvaa tai pysyy ennallaan. Asukkaiden määrän uskottiin kasvavan tulevaisuudessa (80 % vastaajista) ja mökkiläisten määrän pysyvän ennallaan tai kasvavan. Uutta turistiryntäystä alueelle ei odotettu, kylällä kävijöiden määrän uskottiin pysyvän ennallaan.

Mikä olisi pahinta, mitä Vesangalle voisi tapahtua?

Eniten Vesangalla pelättiin asumisalueen muuttumista huonompaan suuntaan. Alue haluttiin pitää väljästi rakennuttuna ja rauhallisena alueena. Huono asia olisi kerrostalojen tai moottoritien rakentaminen alueelle.

Maaseutumaisuudesta haluttiin pitää kiinni ja maisemaa haluttiin suojella mm. tuulivoimaloilta. Alueelle on muuttanut nuoria perheitä ja koulun tulevaisuus

huoletti, pahinta olisi jos koulu lopetettaisiin tai se kävisi liian ahtaaksi koululaisille.

Mikä olisi parasta, mitä Vesangalle voisi tapahtua?

Parasta olisi, jos kylä säilyisi nykyisellään eikä kasvaisi liikaa. Nykyiset palvelut säilyisivät ja olemassa olevia palveluja ja tiloja pidettäisiin kunnossa. Rakentamisessa haluttiin olla maltillisia, rivitalon saisi rakentaa kylälle ja vanhaa rakennuskantaa vaalittaisiin. Palveluista toivottiin edelleen kaupan paluuta kylälle. Kyläläisten yhteisen toiminnan lisäämistä haluttiin parantaa käyttämällä Vesalan kurssikeskuksen tiloja myös kyläläisten toimintaan.

Unelmien tulevaisuus Vesangalla

Unelmien tulevaisuus vastaajien mukaan olisi kylän säilyminen nykymallillaan. Teiden kuntoa ja maisemaa hoidettaisiin nykyistä paremmin. Vanhukset saisivat asua loppuun asti omalla kotikylällään, jossa saisivat tarvitsemansa palvelut. Joukkoliikennettä hoidettaisiin myös paikallisjunilla tehokkaan bussiliikenteen lisäksi.

5.6.3 Kylän tarjoamat palvelut ja kehitysideat

Kekseliäät palvelut

Kylällä ei todettu olevan mitään erityisen kekseliäitä ja innovatiivisia toimintoja, kuitenkin harrastustoiminnan todettiin olevan luovaa.

Kehitysideoita alueesta ja palveluista

Valtatielle toivottiin ns. hiljaista asfalttia kylän kohdalle, jotta melua saataisiin vähennettyä. Alueella ei toimi kaukolämpöä, joten kyläyhdistys onkin suunnittelemassa omaa hakekeskusta koululle, josta lämpöä voitaisiin jakaa myös lähitaloihin.

Terveyspalveluihin ideoitiin rautatietä pitkin kulkevaa "hoitovaunua" josta saisi erilaisia terveyspalveluja. Myös kiertävä terveysauto sai kannatusta. Toisaalta koululla olisi jo valmiina sopiva tila, jota voisi käyttää esimerkiksi terveydenhoitajan tilana.

Kylätoimintaa ja kylän aktiivisuutta halutaan kehittää esimerkiksi uusien tapahtumien kautta. Kylällä on jo SaunaMaraton -tapahtuma, jota halutaan kehittää erilaisiksi tapahtumiksi. Lisäksi kylätoimikunnan viestintää haluttiin parantaa lisäämällä ilmoitustaulu kylälle ja mainostamalla enemmän kylän omien verkkosivujen osoitetta. Uudet ja kesäasukkaat haluttiin tavoittaa paremmin tulevaisuudessa.

Lisää työpaikkoja kehitysideoiden avulla

Palvelujen kautta ajateltiin saatavan lisää työpaikkoja. Nuorten muuttaessa alueelle arveltiin tarvittavan lisää päivähoitopaikkoja. Toisaalta oltiin sitä mieltä, että alue on kuitenkin lähinnä asuinlähiö, joten tuskin uusia työpaikkoja on edes tulossa.

Turisteille uusia palveluja

Turisteille oli mietinnässä useita erilaisia palveluja: maatilamatkailua, tilakäyntejä vanhoilla tiloilla, ruokailupalveluita, suoramyyntiä, perinnepiha ja talomuseo. Muille vierailijoille ajateltiin esimerkiksi juhlatila- ja saunan vuokrausta sekä kahvilatoimintaa. Eräs vastaajista ei halunnut alueelle turisteja lainkaan.

5.6.4 Ratkaisut, kehitysehdotukset ja jatkotoimenpiteet Vesangalla

Vesangalla vastauksia saatiin kyselyyn kaikista vähiten, vain viisi kappaletta. Vastausten vähyyys saattaa johtua siitä, että kylän kirjasto oli suljettuna suurimman osan kyselyn ajasta. Kysely kannattaa järjestää uudelleen kylällä niin, että mahdollisimman moni kylän asioista kiinnostunut vastaa kyselyyn. Vesangalla toimii jo aktiivinen kyläyhdistys, jonka tiedotuksen avulla lienee mahdollista saada kyselylle lisää vastaajia. Kun kysely on saatu tehtyä laajemmalla vastaajamäärällä, voidaan järjestää uudelleen kyläilta, jossa keskitytään kylän kehittämisen jatkotoimenpiteisiin ihan konkreettisen suunnitelman tekemisen kautta.

Vesangan toiveet kyselyssä

Vesangalla on aiemmin toiminut neuvola, joka on 2000 -luvun alussa siirretty Palokan terveysasemalle. Neuvolaa toivotaan takaisin Vesangalle, esimerkiksi

kylätalolle. Neuvola on toivottu takaisin kylälle jo vuoden 2009 kyläillassa (Hokkanen 2009). Neuvolan takaisin saamiseen on jo tuolloin kehitetty innovatiivisia ideoita, mutta neuvola on edelleen Palokassa. Aiheesta ja muista kehitysideoista kannattaa tehdä yksityiskohtainen selvitys, jonka pohjalta voidaan laatia tarkka kehityssuunnitelma, joka on mahdollista toteuttaa. Kehityssuunnitelmassa voidaan esimerkiksi tutkia, voidaanko neuvola tuoda takaisin kylälle esimerkiksi EAKR - tai Leader -kehityshankkeen kautta.

Kylällä ei toimi ruokakauppaa eikä kioskia. Kioski voidaan toteuttaa kylälle monella tavalla. Ehdottaisin yhdistyksiä työllistämään oman kylän nuoria kioskin kautta aluksi vaikka kesäkioskina. Muitakin kylän kehitysideoita voidaan käydä läpi kyläillassa. Tämän tutkimuksen jokaisesta kehitysideasta voidaan tehdä yksityiskohtainen selvitys. Selvityksen avulla myös kehitysideoiden toteuttaminen helpottuu.

TAULUKKO 10. Vesangan kaksi eniten parannusehdotuksia kerännyttä palvelua kehitysehdotuksineen

Näkökulma	Nykytila	Tavoitetila: Ideaalitilanne	Kehitysideat:
Kauppa	Kylällä ei toimi ruokakauppaa tai kioskia. Ruokatarvikkeet haetaan Jyväskylästä tai Palokasta.	Kylällä toimisi ruokakauppa tai kioski.	Kannustetaan yrittäjiä tulemaan kylälle. 4H- tai jokin muu yhdistys voisi järjestää nuorille töitä kioskin kautta ainakin aluksi kesäksi?
Näkökulma	Nykytila	Tavoitetila: Ideaalitilanne	Kehitysideat:
Neuvola	Kylällä ei ole saatavissa neuvola-palveluita. Kylälaisten neuvolapalvelut sijaitsevat Palokassa.	Kylällä toimisi neuvola.	Neuvolan saaminen takaisin kylälle on haastavaa. Väestöpohjan kasvaessa se voi olla mahdollista. Tilat ovat olemassa. Voisiko terveydenhoitaja käydä vaikka kerran viikossa? Voidaanko innovatiivisia keinoja neuvolan toteuttamiseksi testata kehityshankkeiden avulla?

6 POHDINTA

6.1 Aineiston kattavuus ja vastaajamäärät

Vastaajien määrä (111 vastausta) verrattuna koko kyselyn kylien asukasmäärään (yhteensä noin 10 990 henkilöä) jäi hyvin alhaiseksi, vain yhteen prosenttiin koko asukasmäärästä. Vastausten määrän perusteella opinnäytetyön kylien nykytilan arviointi antaa pelkästään suuntaviivoja. Mikäli halutaan saada todellinen ja tarkempi arvio siitä, miten asukkaat asumisen kokevat, pitää järjestää uusi kysely, jossa kyselylomakkeet jaetaan koteihin ja kyselystä tiedotetaan enemmän asukkaita.

Tässä kyselyssä osa aineiston vastauksista toistui, ja toistuneiden teemojen mukaan voidaan tehdä johtopäätöksiä. Lisäksi kyselyn vastaukset vastaajamäärän vähäisyydestä huolimatta voivat toimia uuden kyselyn tai kyläillan tausta-aineistona ja keskustelun pohjana.

6.2 Kyselyn tulokset

Kyselyssä seuraavat palvelut toistuivat kehitettävien asioiden listojen kärjessä: terveyspalvelut, pankkipalvelut, joukkoliikenne ja ruokakaupan valikoimat. Kyselyn perusteella voidaan todeta, että samat palvelut ja niiden heikkeneminen puhuttavat kylillä kylien sijainnista ja koosta huolimatta. Useat palvelut mielletään lähipalveluiksi. Lähipalveluiden tarve poikkeaa kuntien suunnittelemasta ja budjetoimasta tarpeesta. Terveyspalveluja ei yleensä saa tällä hetkellä kuin kuntakeskuksista. Joukkoliikenteen, pankkien ja ruokakauppojen tarjontaa ohjaavat taas kulutuskäyttäytyminen ja mm. toiminnan toteuttamisen kulut.

Sekä kahvipöytäkeskusteluissa että kyläilloissa keskusteluissa saa kuvan, että kyläläiset ja asukkaat kokevat olevansa ulkopuolisia kunnan päätöksenteossa. Kuntakeskuksen ulkopuolella olevien alueiden kehittämisen on jäänyt kuntakeskuksen kehittämisen jalkoihin. Yhteyttä kuntaan ei aina ole, ja osin

sitä ei edes osata kaivata. Vaikutusmahdollisuuksia ei koeta olevan, vaan alueen kehittäminen sanellaan yleensä kunnassa. ”Varmaan sekin meiltä lakkautetaan, ” totesi työkaverini kahvipöytäkeskustelussa Suolahden nykyisestä terveysasemasta. Valitettavan usein kunnan asukkaat vain valmistautuvat palvelujen heikentämiseen, sen sijaan että aktiivisesti miettisivät uusia keinoja palvelujen tuottamiseen yhdessä kuntapäätäjien kanssa.

Lähes kaikissa kylissä oltiin innokkaita kehittämään oman kylän työllistymisvaihtoehtoja ja matkailupalveluita muiden palvelujen kehittämisasioiden ohella. Useat ideat ovat suoraan toteutuskelpoisia oman kyläyhdistyksen tai kyläläisten talkoin toteuttaviksi. Kylät saavat tämän opinnäytetyön kautta paljon ideoita uusista liiketoiminta- ja kehitysmahdollisuuksista.

6.3 Kylän kokonaistilanteen esittäminen taulukon avulla

Kylän kokonaistilanteen esittämiseen käyttämäni taulukko sopi mielestäni hyvin. Se antaa kylän nykytilasta ja kehitystarpeista SWOT-analyysia yksityiskohtaisemman ja laajemman kokonaiskuvan kehitysehdotuksineen.

Mikäli taulukossa haluaa ottaa huomioon vastaajien painotukset ja mainintojen lukumäärät, pitää taulukkoon lisätä lukumäärärivit jokaisen näkökulman viereen. Tässä opinnäytetyössä laskin painotukset erillisessä taulukossa mutta en siirtänyt niitä lainkaan lopulliseen taulukkoon. Painotukset on kuitenkin otettu huomioon sanallisessa yhteenvedossa.

Myös kehitysideoiden analysointiin taulukko sopii hyvin. Esimerkiksi kylän kokouksessa on helppo palveluittain jatkaa kehitysideoiden ja tavoitteiden vertailua ja kehittämistä eteenpäin. Taulukon käytön hyvä puoli on se, että myös kehitysideat voidaan kirjata heti palveluiden kuvaamisen viereen jolloin ne eivät jää kirjaamatta.

Koska tällaisen kyselystä kootun tiedon esittämiseen taulukon käyttämiseen tarvitse etsiä lisätietoa tai olla asiantuntijuutta, ei myöskään taulukon sisältämä tieto ole välttämättä kovin asiantuntevaa. Pelkän taulukon käyttö kylän palveluiden kartoituksessa saattaa vaikuttaa palvelujen kuvaamiseen ja kehitysehdotuksien valintaan niin, että erilaisia vaikutuksia tai tulevaisuuden näkymiä ei oteta huomioon tarpeeksi laaja-alaisesti.

Toinen taulukon käytön heikkouksista on se, että taulukon luettavuus kärsii silloin, kun tietoa on listattuna paljon. Sanallinen kuvaaminen vie paljon tilaa laajassa taulukossa vaikka informaatiota tiivistäisikin. Tässä tutkimuksessa esimerkiksi Konginkankaan taulukkoon tuli rivejä yli 240. Tällaisen taulukon lukeminen ja esittely voi olla haastavaa.

6.4 Tutkimuksen luotettavuus

Kvalitatiivisen tutkimuksen tekemisessä ei ole mittareita, joilla tutkimuksen luotettavuuden voi suoraan mitata. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan tarkastella tutkimusmenetelmän kuvailun ja menetelmän selostuksen avulla. Olen tässä opinnäytetyössä kuvannut tutkimuskohteen, kuinka tutkimusvälineistöä käytetään, miten tutkimuksen kulku on edennyt sekä miten aineisto on analysoitu. Näitä menetelmäselostuksia voidaan käyttää tutkimuksen laadun arvioinnissa (Hirsjärvi ym. 2008, 255–256).

Tämän opinnäytetyön tutkimuskohteen valinta on perusteltu.

Tutkimusmenetelmän valinta ja kuvaus on perusteltu. Aineiston analysointi on kuvattu yksityiskohtaisesti ja tulokset ovat luettavissa opinnäytetyöstä.

Opinnäytetyön liitteenä 2. on tutkimuksessa käytetty kyselylomake. Aineiston tuloksina olevat taulukot, joita on kuusi kappaletta, on tallennettu taulukkomuotoon. Myös koko kyselyn aineisto on tallennettuna taulukkomuotoon. Sekä analyysina valmistuneet taulukot että kaikki muukin tuotettu aineisto on toimitettu tämän opinnäytetyön tilaajalle.

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan myös tarkastella tutkimuskysymyksen kautta. Tutkimuskysymykseen tulee löytyä vastaukset tutkimuksesta.

Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykseen “Mikä on opinnäytetyön kylien nykytila palvelujen osalta asukkaiden ja vierailijoiden mielestä?” vastataan laajasti luvussa 5.

Aineisto on kerätty ihmisiltä ja se on kvalitatiivisen tutkimuksen heikkous. Ei voida tietää kyselyyn vastaajien kokonaistietoa kysytystä aiheesta tai kuinka paljon he ovat paneutuneet kyselyn täyttämiseen. Sen vuoksi tässä opinnäytetyössä on tutkimusaineistona käytetty kyselyn lisäksi myös kyläilloista saatua suullista tietoa sekä muita saatavilla olevia tietolähteitä, mm. kylien ja kuntien verkkosivuja. Monien lähdemateriaalien käytöllä on haluttu varmistaa aineiston luotettavuutta.

Tässä opinnäytetyössä on keskitytty nimenomaan kylän asukkaiden, vierailijoiden ja muiden palveluja käyttävien ihmisten mielipiteiden keräämiseen. Tämän vuoksi opinnäytetyö on kuvaus palveluiden käyttäjien näkemyksestä palvelujen tilasta. Mikäli halutaan saada kokonaisvaltainen kuva kylän tarjoamista palveluista, pitää tutkia myös palveluiden tuottajien ja kunnan mielipiteitä olemassa olevista palveluista.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA KEHITYSIDEAT

7.1 Kylän kokonaistilanteen arvioiminen

Tämän opinnäytetyön perusteella voidaan todeta, että taulukointi sopii menetelmänä myös kylän palvelujen kokonaiskuvan hahmottamiseen. Mikäli taulukkoa käytetään kylän kokonaisuuden hahmottamiseen, kannattaa seuraavia asioita ottaa huomioon tietojen keruussa:

1. Kyselylomake

Kysymykset kannattaa jaotella valmiiksi taulukon näkökulmien mukaan. Tässä opinnäytetyössä käytetty kyselylomake oli liian pitkä; yhteensä 28 kysymystä. Kyselylomake kannattaa tiivistää paljon lyhyemmäksi, jotta vastaaja jaksaa täyttää koko lomakkeen huolellisesti. Avoimien vastauksien

kysymyksillä saadaan paljon tietoa ja niitä kannattaa käyttää. Vastauksille on myös varattava riittävän paljon kirjoitustilaa.

2. Kyläillat aineiston keräämistapana kyselyn jälkeen

Itse järjestäisin ensin kyselyn ja tavoittelisin esimerkiksi suoraan postilaatikoihin jaettavien tiedotteiden kautta suurta vastausprosenttia. Kun kysely on järjestetty ja vastaukset kerätty, järjestetään ensimmäinen kyläilta vasta sen jälkeen. Näin saadaan kerättyä sitä tietoa, mitä kyselyn vastauksista vielä puuttuu. Tätä opinnäytettä tehdessä huomasin, että kyläilloissa keskustelujen kautta tuli ilmi tietoja palveluista tai palvelutarpeista, joita ei kertaakaan kyselyn vastauksissa mainittu. Pelkästään kyselyn tai kyläillan kautta ei voi saada kattavaa tietoa asukkaiden kokemuksista palveluista. Nämä yhdistämällä sen sijaan saadaan kattavampi kokonaisuus tilanteesta.

3. Yksi kyläilta ei vielä riitä

Kun kysely ja ensimmäinen kyläilta on järjestetty, tarvitaan vielä toinen kyläilta, jossa tiedonkeruun tulokset voidaan esitellä kokonaisuudessaan. Tässä toisessa kyläillassa voidaan keskittyä tekemään toteuttamissuunnitelmia siitä, mitä ja miten palveluja aletaan kehittää omalla kylällä. Kyselyn ja ensimmäisen kyläillan perusteella koostettu taulukko voi toimia hyvänä keskustelun herättäjänä. Tavoitteena on taulukon avulla esittää monimuotoisten mielipiteitä jolloin toivottavasti tutuista asioista syntyy keskustelua, jonka pohjalta voidaan luoda aivan uudenlaisia kehitysehdotuksia.

4. Kolmas kyläilta aloittaa kyläsuunnitelman teon

Kolmannessa kyläillassa voidaan jo aloittaa kyläsuunnitelman tekeminen. Tässä vaiheessa viimeistään voidaan myös järjestäytyä. Mikäli kylällä ei vielä ole omaa kyläyhdistystä, sellainen kannattaa perustaa.

7.2 Toimintamalli kylien kehittämiseen:

Tätä opinnäytetyötä tehdessäni muodostui toimintamalli, joka on johdettu Heimo Keräsen esittelemästä kyläsuunnitelmasta (Keränen 2002). Keräsen

malliin on mm. lisätty taulukon käyttö kylän kokonaistilanteen hahmottamisessa sekä kehityskohteiden ja -menetelmien arvioinnissa.

1. Kyläyhdistyksen perustaminen tai toiminnan elvyttäminen/kehittäminen
  - 1.1. Kesäasukkaiden houkuttelu mukaan kyläyhdistyksen toimintaan
2. Toimivan viestintäverkon luominen
  - 2.1. Kylän näkyvyys verkossa: omat verkkosivut, sosiaalinen media
  - 2.2. Kylän oman tiedotelehden vuosittainen koostaminen
  - 2.3. Kyläfoorumin perustaminen
  - 2.4. Luodaan toimiva, aktiivinen yhteys kunnan päättäjiin
(kyläpäällikkö, kyläfoorumi, kyläparlamentti)
3. Kylän toiminnan kehittäminen
  3. . Kylän kokonaistilanteen arviointi
    - 3.1. Kysely kyläläisille, mökkiläisille sekä turisteille
    - 3.2. Kyläilta kyläläisille, mökkiläisille sekä turisteille
    - 3.3. Tilanteen analysointi
    - 3.4. Kyläilta kyläläisille kehitysideoiden ja -kohteiden valintaan
    - 3.5. Kyläsuunnitelman tekeminen
4. Uusien innovaatioiden löytäminen kylän kehittämiseen
  - 4.1. Yhteys muihin kyliin: resurssien yhdistäminen
  - 4.2. Benchmarking
  - 4.3. Tulevaisuuden näkymät, megatrendit ja heikot signaalit
  - 4.4. Kehityshankkeiden käynnistäminen

7.3 Benchmarking kylien kehittämistyössä

Kylien kannattaa säästää resursseja innovoinnissa niin, että ensin otetaan selvää, mitä muualla Suomessa tai lähimaissa on kehitetty palvelujen tuottamiseksi maaseutumaisilla kyläalueilla.

Benchmarking eli esikuva-analyysi tai vertailuanalyysi on menetelmä, jonka avulla opitaan muilta, asioita hyvin tehneiltä yrityksiltä. Toimialan ei tarvitse olla sama. Tarkoituksena on oppia taitoja ja saada informaatiota, joiden avulla

oman yrityksen toimintaa saadaan tehokkaammaksi ja paremmaksi. (Hotanen, Laine & Pietiläinen 2001, 6).

“Benchmarking on oivallus olla tarpeeksi nöyrä sen havaitsemiseksi, että joku muu on parempi jollakin alueella, ja olla tarpeeksi viisas sen oppimiseksi, kuinka saavuttaa sama taso ja jopa ylittää se. “
(Niva, Tuominen 2005, 5.)

Benchmarking on siis prosessityökalu, jota yritykset ja muut organisaatiot käyttävät oman osaamisensa kehittämiseen. Sama työkalu sopii sellaisenaan myös kylien toimintojen kehittämiseen.

Benchmarking koostuu seuraavista neljästä osiosta: Suunnittele - Toteuta - Tarkista - Vakiinnuta. Ensin täytyy miettiä, keneltä ja mitä halutaan oppia käytännön tasolla. Toteutusvaiheessa ensin tarkastellaan omaa osaamista ja käytäntöjä kehitettävän asian osalta. Sen jälkeen mennään oppimaan siltä parhaalta tekijältä. Oppimisvierailuun tarvitaan aina myös lupa ja sopimus taholta, jonka luokse mennään oppimaan. Vierailun jälkeen opitut asiat otetaan käyttöön ja vakiinnutetaan osaksi omaa toimintaa. (Hotanen ym. 2001, 14–15.)

Benchmarking eroaa käytännössä tavallisesta vierailusta esimerkiksi toisen kylän toimintaan tutustumisretkestä siinä, että benchmarking -vierailu on tarkoin suunniteltu etukäteen. Vierailun tavoitteena on oppiminen. Esimerkiksi toimintaan liittyviä kysymyksiä mietitään etukäteen niin, että vastauksista saadaan mahdollisimman suuri hyöty omaan toimintaan. Lisäksi omaa toimintaa on analysoitu ennen vierailua. Vierailun sisältö myös dokumentoidaan. Vierailu ei ole pelkästään tutustumista ja oppimista varten. Samoja prosesseja ja käytäntöjä ollaan oikeasti ottamassa vierailu jälkeen käyttöön myös omalla kylällä jotta oman kylän toimintaa saadaan kehitettyä parempaan suuntaan.

Esimerkkejä innovatiivisista ratkaisuista

Näitä alla olevia innovatiivisia ratkaisuja ja hankkeita tämän tutkimuksen kylät voisivat yhdessä tai yksin benchmarkata:

HyvinvointiTV ja muut Laukaan kunnan palvelut

Laukaan Lievestuoreella tehtiin kokeilu, jossa kotonaan asuvat vanhukset pääsivät ottamaan yhteyttä tietokoneruudun kautta omaisiinsa sekä terveydenhuollon henkilökuntaan. Lisäksi Hyvinvointi TV: n kautta oli mahdollisuus saada tietoa ja hoito-ohjeita. Näyttö toimii kuvapuhelimenä kahteen suuntaan, joten yhteydenpito ja keskustelu sen kautta videoyhteyden avulla on mahdollista (Yle Keski-Suomi 2011).

Tulevaisuuden suunnitelmissa teknologian hyväksikäyttöä lisätään ja laajennetaan koko kuntaan: HyvinvointiTV, GPS-paikannin muistisairaille, Menuaatti-ruokapalvelut ja koneellinen lääkkeidenjako. (Laukaan kunta, Konneveden kunta 2012, 16.)

Kirjastoauto äänestysautona Viitasaarella

Viitasaaren kaupunki käytti kirjastoautoa kylillä kiertävänä äänestyspaikkana presidentinvaaleissa vuonna 2012. Kokeilu oli onnistunut ja palvelua käytettiin kylillä ahkerasti. Äänestysauton toimintaa jatketaan hyvien kokemusten vuoksi myös kunnallisvaaleissa vuonna 2012. Palvelun jatkoa perusteltiin myös sillä, että palvelu on tärkeä haja-asutusalueen äänestysaktiivisuuden kohottamisessa. (Viitasaaren kaupunki 2012.)

Nurmeksen etälääkäri

Nurmeksessa järjestettiin kokeilu, jossa potilas pystyi olemaan yhteydessä lääkäriin videoneuvotteluvälineiden avulla. Nurmeksen etälääkäri-pilotti on päättynyt, mutta hankkeen benchmarkingista voi olla hyötyä, kun pohditaan terveydenhuoltopalvelujen järjestämistä kylille.

Nurmeksen etälääkäriin laitteistoon kuului myös digitaalinen stetoskooppi, korvantutkimuslaite ja verenpainemittari. Näin potilaan ei tarvinnut matkustaa päivystävän lääkärin luo kymmenien kilometrien päähän, vaan esimerkiksi lapsen korvatulehduksen pystyi tarkistamaan etäyhteydellä toisessa terveyskeskuksessa. Laitteistoa pystyy käyttämään myös vuodeosastolla päivystävän lääkärin osastokonsultaatiota varten. (Ronkainen 2011; Ilén 2011.)

Pilottihanke etäpalveluista Keski-Suomessa

Valtiovarainministeriö on järjestänyt SADe -ohjelman merkeissä pilottihankkeen, jossa kokeillaan eri viranomaisten kanssa asiointia etäneuvotteluvälineiden avulla. Pilotti aloittaa toukokuussa 2012 ja siinä on mukana 12 keskisuomalaista kuntaa. (Koskinen, J. 2012, 6.) Tämän opinnäytetyön kyläläisille järjestetyssä kyselyssä jokaisessa kylässä kaivattiin mahdollisuutta asioida omalla kylällä eri virastojen ja julkisten tahojen kanssa. Mahdollisesti tämä etäpalveluiden pilottihanke voi tuoda ratkaisun asiointiin niin, ettei virastoihin tarvitse matkustaa erikseen.

Mistä kylä löytää benchmarking -kohteita?

Taajaman ulkopuolella sijaitsevat kylät voivat ottaa yhteyttä oman alueensa maaseudun kehittämissyhdystykseen. Tämän opinnäytetyön kylien aluilla toimivat Maaseudun kehittämissyhdystys Viisari ry. ja Jyväskylä ry. Maaseudun kehittämissyhdystysten sivuilla on pääsääntöisesti listattu alueella toimivat ja aiemmat kehittämishankkeet, joihin voi käydä tutustumassa.

Myös oman kunnan kehitysyhtiöstä voi saada tietoa benchmarking-kohteista tai hyvistä kehityshankkeista. Kuntien hyvistä käytännöistä löytää tietoa Kunnat.net-verkkoportaalista. Tiedotusvälineiden avulla voi kuulla muiden maakuntien innovatiivisista hanketoteutuksista.

7.4 Katse tulevaisuuteen

Kylien suunnitelmia on yleensä tehty muutaman vuoden toiminta-ajaksi. Näkisin kylän kehittämisen ja innovoinnin näkökulmista tärkeänä, että suunnitelmissa ja kehitystyössä suunnattaisiin katse kauemmas tulevaisuuteen. Megatrendien ja heikkojen signaalien valossa tulevaisuuskin näyttää sarjalta uusia mahdollisuuksia.

Uusimmat tiedot megatrendeistä ja heikoista signaaleista ovat helposti myös kylien kehittäjien saavutettavissa Internetin kautta. Peilaamalla oman kylän ominaisuuksia esimerkiksi monipaikkaiseen asumiseen tai vaikka puhtaan juomaveden arvon nousuun tulevaisuudessa saavat oman kylän ominaisuudet ja palvelujen tuottajat erilaista katsantokantaa asioille. Kylää ja sen tarjoamia

palveluita tarvitaan vielä tulevaisuudessakin, ehkä vain toisella tavalla kuin nykyään.

Lopuksi

Tärkeintä kylien kehitystyössä ovat ihmiset, kyläläiset, loma-asukkaat, vierailijat ja muut kylän palveluiden käyttäjät. Tekniikka ja työvälineet ovat toissijaisia. Kaikkein tärkeintä on loppujen lopuksi kuitenkin kyläläisten aktiivisuus, usko kylään ja sen mahdollisuuksiin tulevaisuudessa.

Uskon, että kylillä on julkisten palvelujen hajautuksen ja maaseutumaisten alueiden muutoksessa tärkeä osa. Kyliltä saattavat ponnistaa ne innovaattorit, jotka takaavat aktiivisen elämäntavan ja palvelujen jatkumisen kuntakeskusten ulkopuolella. Muutoksessa on aina mahdollisuus.

LÄHTEET

A shareholders' guide to rural services. 2011. Carnegie UK Trust.

Euroopan komissio. Maatalous ja maaseudun kehittäminen. Viitattu 28.4.2012. http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_fi.htm

Global Trends 2025: A transformed world. 2008. Office of the Director of National Intelligence, National Intelligence Council, United States.

Hienonen, K. 2011. Maaseutu tulevaisuuden merkitysyhteiskunnassa. Trendianalyysi. Sitran selvityksiä 52. Helsinki: Sitra.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. 13.–14. osin uud.p. Tutki ja kirjoita. Helsinki:Tammi.

Hokkanen, L. 2009. Vesangan ja Kuohun alueen kyläilta 19.11.2009. Muistio. Viitattu 8.4.2012.
http://www.jyvaskyla.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskylawwwstructure/35107_Muistio_19.11.2009.pdf

Hotanen, J. Laine, R. & Pietiläinen, S. 2001. Benchmarkingopas: opi hyviltä esikuvilta. Helsinki:Laatukeskus.

Hyyryläinen, T., Katajamäki, H., Piispanen, S., Pylkkänen, P. & Rouhiainen, V. 2011. Kylätoiminnan tila 2010. Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti, Julkaisuja 22. Mikkeli.

Ilén, J. 2011. Yliääkäri, Nurmeksien ja Valtimon terveydenhuollon kuntayhtymä. Haastattelu 9.12.2011.

Jyväskylän kaupunki. 2012. Palokka-Puuppola-alueen asukasluku. Vesangan asukasluku. Internet -sivut. Viitattu 10.4.2012. <http://www.jkl.fi/palokka>

Jyväskylän kaupunki. 2012. Kuntalaisten kansalaisraati. Internet -sivut. Viitattu 10.4.2012. <http://www.jyvaskyla.fi/osallistu/kansalaisraati>

Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Keränen, H. 2002. Kylä, suunnittelu ja paikallinen kehittäminen - idea uudesta kyläsuunnittelumallista. Oulun yliopisto. Kajaanin kehittämiskeskus.

Keski-Suomen maakuntasuunnitelma 2030. 2010. Keski-Suomen liitto. Jyväskylä.

Keski-Suomen maaseutu. 2012. Keski-Suomen maaseutu -uutiskirje: Helmikuu 2012. Viestinnästä voimaa-hanke. Viitattu 28.4.2012. http://www.keskisuomenmaaseutu.fi/yleista/keskisuomenmaaseudun_uutiskirje/uutiskirje_helmikuu_2012/lahes_200_yritysta_on_saanut_leader-tukea_keski-suomessa.html

Keski-Suomen maaseutu. 2012. Leader-ryhmät. Viestinnästä voimaa-hanke. Viitattu 28.4.2012. <http://www.keskisuomenmaaseutu.fi/leader-ryhmat/>

Keski-Suomen maaseutuohjelma 2007–2011. Viitattu 28.4.2012. Keski-Suomen ELY-keskus. <http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/KeskiSuomenELY/Maaseutuelinkeinoajakalatalous/maaseutuohjelma%20ja%20maaseutustrategia/Documents/Keski-Suomen%20maaseutuohjelma%202007-2013.pdf>

Kilpeläinen, A. Pohjola, A. 2007. Kyläläiset keskiössä: tutkimus kylien hyvinvointipalveluista. Lapin yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunta.

Konginkankaan Kyläyhdistys. 2012. Internet-sivut. Viitattu 8.4.2012. <http://www.konginkangas.fi/>

Koskinen, J. 2012. JulkICT- strategian aluekierros. Alueen tila ja tavoitteet. PowerPoint -esitys. Viitattu 3.4.2012.

http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/20120213J_ulkis36028/90_koskinen-jkylae.pdf

Kuhmonen, T., Niittykangas, H. 2008. Maaseudun tulevaisuus: ajattelun käsikirja. Maahenki Oy.

Kuisma, J., Peltonen, T. 2002. Kyläsuunnittelun opas. Miten kehitämme ja kaavoitamme kotikyläämme 2000-luvulla. PS- kustannus.

Kunnat.net. 2012. Paras-hanke. Internet-sivut. Viitattu 10.4.2012.
<http://www.kunnat.net/fi/palvelualueet/paras/Sivut/default.aspx>

Kyliä elinoloiksi paremmiksi yhteistoimin. 2006. Toim. Hausen, H. Häme, L. & Saloranta M. Suomen Kylätoiminta ry:n julkaisuja 1/2006.

Larsen, G. 2006. Why megatrends matter. Futureorientation 5/2006.
Copenhagen Institute for Future Studies.

Laukaan kunta., Konneveden kunta. 2012. Laukaan ja Konneveden kuntien kuntaliitosselvityksen peruspalvelutyöryhmän loppuraportti. Raportti. 7.3.2012.
Viitattu 2.4.2012
http://www.laukaa.fi/upload/docs/kuntaliitosselvitys/peruspalvelutyoryhman_loppuraportti.pdf

Leinamo, K. 2010. Yhdeksän hyvää ja kymmenen kaunista. Vuosina 2001–2009 toteutettujen maaseutu-kaupunki -kuntaliitosten tarkastelua. Levón-instituutin tutkimuksia 131. Vaasan yliopisto. Levón-instituutti.

Lievestuoreen Settlementti. 2012. Lievestuoreen kylän Internet -sivut. Viitattu 8.4.2012. <http://www.lievestuore.fi/>

Maaseudun oma verkko. Viitattu 28.4.2012.
<http://www.maaseutu.fi/fi/index/maaseudunkehittamisohjelmat.html>

Mahlun kylä. 2009. Mahlun kyläsuunnitelma 2010–2015. Internet-sivut. Viitattu 4.4.2012. <http://mahlu.fi/index.php?page=kylaesuunnitelma>

Mannermaa, M. 2004. Heikoista signaaleista vahva tulevaisuus. Helsinki: WSOY.

Megatrendit ja me. 2009. Toim. Ahola, E. Palkamo, A. Tekesin katsaus 255/2009. Helsinki.

Koistinen, K. Tuorila, H. 2008. Millainen olisi hyvä elinympäristö? – Asukkaiden näkemyksiä elinympäristöstä, asumisesta ja palveluista eri elämänvaiheissa. Kuluttajatutkimuskeskus. Helsinki

Neuvoston asetus (EY) N:o 1698/2005. Viitattu 28.4.2012. Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen. EUR-Lex. <http://eur-lex.europa.eu/>

Nieminen, K. 2011. Kyläsuunnitelmat osana kehittämistyön arkea. Working papers / REDEC Kajaani, 76. Oulun yliopisto, Kajaanin kehittämiskeskus.

Nieminen, K. 2010. Kyläparlamentit osallistumisen ja suoran vaikuttamisen kanavana. Working papers / REDEC Kajaani, 73. Oulun yliopisto, Kajaanin yliopistokeskus, Lönnrot-instituutti.

Niva, M. Tuominen, K. 2011. Benchmarking käytännössä. Itsearviointin työkirja. Oy Benchmarking Ltd.

Pylkön Ääni. 2012. Pylkönmäen kylien kehittämissyhdystys. Internet-sivut. Viitattu 8.4.2012. <http://www.pylkonmaki.fi/>

Ronkainen, H. 2011. Yhteispäivystykseen: Etäteknologian ansiosta lääkäri voi tutkia Nurmeksessa olevaa potilasta Lieksassa. Yläkarjala-lehti. Sanomalehti. 28.5.2011.

Rubin, A. 2000. Growing up in social transition: in search of late-modern identity. Turun yliopiston julkaisu. Sarja B, Humaniora, osa 234. Väitöskirja.

Sitra. 2012. Kansallinen ennakointiverkosto. Foresight.fi -palvelu. Verkkosivut. Viitattu 13.4.2012. <http://www.foresight.fi/>

Sumiaisten kyläyhdistys. 2012. Internet-sivut. Viitattu 8.4.2012. <http://www.sumiainen.fi/>

Säkkinen, T. 2011. Vaihtoehto suurkunnille. Teoksessa Kuntakirja-uudistusajatuksia. Toim. Mykkänen, A. Kunnallisalan kehittämissäätiön Polemia-sarjan julkaisu nro 81. 39–46.

TOPI Tulevaisuudentutkimuksen oppimateriaali. 2012. Tulevaisuudentutkimus tiedonalana. Internetsivut. Viitattu 13.4.2012. <http://www.tulevaisuus.fi/topi/>

Tuomi, J., Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Helsinki: Tammi.

Uudistuvat lähipalvelut- kuntalaisen PARAS. 2007. Suomen Kuntaliitto.

Uuraisten kunta. 2012. Internet-sivut. Viitattu 15.4.2012. <http://www.uurainen.fi/>

Valtiovarainministeriö. 2012. Kuntaudistus. Viitattu 10.4.2012. http://www.vm.fi/vm/fi/05_hankkeet/0107_kuntaudistus/index.jsp

Vartia, P. Ylä-Anttila, P. 2003. Kansantalous 2028. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA. Helsinki: Taloustieto Oy.

Viitasaaren kaupunki. 2012. Kaupunginhallituksen kokous 6.2.2012. Pöytäkirja. Pykälä 33. Viitattu 2.4.2012 <http://asha.wiitaunioni.fi/dweb/kokous/2012589-10.HTM>

Väestörekisterikeskus. 2012. Suomen asukasluku kuukausittain: Kunnittain aakkosjärjestyksessä. Viitattu 9.4.2012.

<http://www.vaestorekisterikeskus.fi/default.aspx?docid=5952&action=publish>

Yle Keski-Suomi. 2011. Kuvaruutu tuo vanhuksille hyötyä ja huvia. Uutinen.

Viitattu 2.4.2012 [http://yle.fi/alueet/keski-](http://yle.fi/alueet/keski-suomi/2011/08/kuvaruutu_tuo_vanhuksille_hyotya_ja_huvia_2808143.html)

[suomi/2011/08/kuvaruutu_tuo_vanhuksille_hyotya_ja_huvia_2808143.html](http://yle.fi/alueet/keski-suomi/2011/08/kuvaruutu_tuo_vanhuksille_hyotya_ja_huvia_2808143.html)

Yle uutiset. 2012. Palkkaerot ja palvelukato huolettavat suomalaisia. Uutinen.

Viitattu 6.4.2012.

http://www.yle.fi/uutiset/kotimaa/2012/04/palkkaerot_ja_palvelukato_huolettavat_suomalaisia_3389749.html.

Äänekosken kaupunki. 2012. Internet-sivut. Asuminen ja ympäristö. Tontit.

Viitattu 15.4.2012. <http://www.aanekoski.fi/asukkaalle/asuminenjaymprist/>

LIITTEET

LIITE 1. Taulukko kylän kokonaistilanteen hahmottamiseen

	Nykytila: hyvät asiat	Nykytila: kehittävät asiat	Ideaali tulevaisuus	Kauhu- skenaario	Kehitys- ideat
Perustoiminnallisuudet					
Tiet Jätehuolto Joukkoliikenne Internet-yhteydet Sähköverkko Lämmitys Muut					
Julkiset palvelut					
Terveydenhuolto Sivistyspalvelut Liikunta Lasten ja nuorten palvelut Muut julkiset					
Asumismukavuus					
Yleiset Ekologisuus Luonto Rakentaminen, tontit Asukkaat Kesäasukkaat Turvallisuus Tapahtumat					
Viestintä ja suunnitelmat					
Imago Vetovoima Viestintä ja media Viestintä kuntaan kylän asioista Kehityshankkeet Kehityssuunnitelma Innovatiiviset ideat Verkostoituminen					
Palvelut					
Yleiset Kaupanala Työllistymismahdollisuudet Matkailijoiden palvelut Muut yritykset Palvelukuljetukset Yrittäjät Tilat					
3. sektori					
Yhdistystoiminta Harrastus Kulttuuri Seurakunnat Muut					

LIITE 2. Kyselylomakkeen kysymykset

OSA 1/5

Aluksi muutama kysymys kylän tarjoamista nykyisistä palveluista. Ajatelkaa vastatessanne mahdollisimman laajasti kaikkia saatavilla olevia kylän palveluja.

Kaikki lähipalvelut: yritysten palvelut, kunnan palvelut, seurojen ja yhdistysten palvelut, seurakunnan palvelut, kansalaisopiston palvelut ja valtionhallinnon palvelut (eli kaupat, kerhot, kampaajat, tapahtumat, koulu, terveyspalvelut, sosiaalipalvelut, liikenne, liikuntapaikat, lupapalvelut jne.)

*****

1. Paikkakunta, jonka palveluja arvioitte:

- A) Lievestuore
- B) Konginkangas
- C) Pylkönmäki
- D) Sumiainen
- E) Uurainen
- F) Vesanka

2. Minkä kokonaisarvosanan antaisitte kylän nykyisille palveluille? Valitkaa sopivin vaihtoehto.

- A) Arvosana 4 ala-arvoinen
- B) Arvosana 5 heikko
- C) Arvosana 6 välttävä
- D) Arvosana 7 tyydyttävä
- E) Arvosana 8 hyvä
- F) Arvosana 9 kiitettävä
- G) Arvosana 10 erinomainen

3. Mitkä palvelut toimivat hyvin kylällä? Kirjoittakaa lista onnistuneista palveluista.

---

4. Mitkä nykyisistä palveluista hoidetaan huonosti tai voitaisiin hoitaa paremmin? Kirjoittakaa lista palveluista.

---

5. Arvioikaa, onko kylällä tarpeeksi palveluja Teidän tarpeisiinne? Valitkaa sopivin vaihtoehto.

- A) Palveluja on liikaa
 B) Palveluja on sopivasti
 C) Palveluja on liian vähän

6. Mitä palveluita kylältä puuttuu? Kirjoittakaa lista puuttuvista palveluista.

---

7. Mistä saatte omalta kylältä puuttuvat palvelut? Mainitkaa omalta kylältä puuttuva palvelu sekä paikkakunta, josta palvelun voitte saada. Esim. Erikoishammaslääkäri Jyväskylä.

OSA 2/5

Seuraavaksi muutama kysymys kylän tarjoamista palveluista tulevaisuudessa. Ajatelkaa vastatessanne mahdollisimman laajasti kaikkia saatavilla olevia kylän palveluja.

Kaikki lähipalvelut: yritysten palvelut, kunnan palvelut, seurojen ja yhdistysten palvelut, seurakunnan palvelut, kansalaisopiston palvelut ja valtionhallinnon palvelut (eli kaupat, kerhot, kampaajat, tapahtumat, koulu, terveystalvelut, sosiaalipalvelut, liikenne, liikuntapaikat, lupapalvelut jne.)

*****

8. Uskotteko asuvanne kylällä 10 vuoden päästä?

Rastittakaa sopivin vaihtoehto.

- A) Kyllä
 B) En
 C) En osaa sanoa

9. Arvioikaa kylän tulevaisuutta seuraavien vaihtoehtojen avulla. Rastittakaa sopivin vaihtoehto.

	vähenee nykyisestä	pysyy ennallaan	kasvaa	En osaa sanoa
Palvelujen määrä				
Yrittäjien määrä				
Työpaikkojen määrä				
Asukkaiden määrä				
Mökkiläisten määrä				
Turistien määrä				

10. Mikä olisi pahinta, mitä kylälle voisi tapahtua tulevaisuudessa?

---

11. Mikä olisi parasta, mitä kylälle voisi tapahtua tulevaisuudessa?

---

12. Millainen olisi unelmien tulevaisuus kylällä, mikäli mitään esteitä unelman toteutumiselle ei olisi?

*****

OSA 3/5

Seuraavaksi muutama kysymys kylän tarjoamista hyvistä, luovista ja kekseliäistä palveluista.

Ajatelkaa jälleen vastatessanne mahdollisimman laajasti kaikkia saatavilla olevia kylän palveluja.

Kaikki lähipalvelut: yritysten palvelut, kunnan palvelut, seurojen ja yhdistysten palvelut, seurakunnan palvelut, kansalaisopiston palvelut ja valtionhallinnon palvelut (eli kaupat, kerhot, kampaajat, tapahtumat, koulu, terveyspalvelut, sosiaalipalvelut, liikenne, liikuntapaikat, lupapalvelut jne.)

*****

13. Mitä asioita kehuisitte omalla kylällänne? Mistä olette erityisen ylpeä omalla kylällänne?

---

14. Mikä on kylällänne paremmin kuin muilla paikkakunnilla?

---

15. Mitkä palvelut kylällänne ovat mielestänne kekseliäitä ja luovia?

---

16. Mitä uudenlaista kylä voisi vielä tarjota?

---

17. Miten kylälle voitaisiin luoda lisää työpaikkoja?

---

18. Mitä palveluja kylälle voitaisiin kehittää turisteja ja vierailijoita varten?

*****

OSA 4/5

Seuraavaksi muutama kysymys internetin käytöstä.

*****

19. Käytättekö Internetiä?

- A) Kotona
- B) Työssä
- C) Muualla
- D) En käytä enkä haluakaan
- E) En käytä mutta haluaisin

Mikäli vastasitte tähän kysymykseen joko D tai E, siirtykää suoraan kysymykseen numero 23.

20. Käytättekö internetin sosiaalisen median palveluja?

- A) Facebook
- B) Twitter
- C) MySpace
- D) Youtube
- E) En käytä mitään näistä
- F) Jokin muu, mikä _____

21. Mitä muita internetissä olevia palveluja käytätte säännöllisesti/ millä internet- sivuilla vieraillette säännöllisesti?

---

22. Mikäli oman kylänne kehitystyöhön olisi mahdollista päästä vaikuttamaan netin kautta, mitä seuraavista välineistä käyttäisitte?

- A) Sähköposti
- B) Sosiaalinen media (Facebook, Twitter jne.)
- C) Kyselyt netissä
- D) Palautelomakkeet
- E) Keskustelupalsta
- F) En käyttäisi mitään näistä
- G) Jokin muu, mikä _____

*****

OSA 5/5

Lopuksi vielä hieman kartoitamme taustatietojanne.

*****

23. Sukupuoli

A) Nainen

B) Mies

24. Ikä

Syntymävuotenne: _____

25. Kuinka monta henkilöä asuu taloudessanne?

Henkilöä yhteensä _____

6-17-vuotiasta _____

alle 6-vuotiasta _____

26. Valitkaa oikea vaihtoehto:

A) Paljasjalkainen paikkakuntalainen

B) Paikkakunnalle muuttanut

C) Paikkakunnalta pois muuttanut

D) Loma-asukas

E) Paikkakunnalla vieraileva

27. Mikäli edellisen kysymyksen vastauksenne oli C, D, tai E, mainitkaa nykyinen kotipaikkakuntanne: _____

28. Mikä sai Teidät muuttamaan paikkakunnalle/vierailemaan paikkakunnalla ensimmäistä kertaa?

Kiitos ajastanne! Mikäli haluatte olla jatkossa mukana kehittämässä kylien toimintaa tässä hankkeessa, lisätäkää yhteystietonne. Jos uusia kyselyitä suoritetaan tulevaisuudessa, otamme teihin tarvittaessa yhteyttä.

Nimi: _____

Katuosoite: _____

Postitoimipaikka: _____

Sähköposti: _____